

26

1865

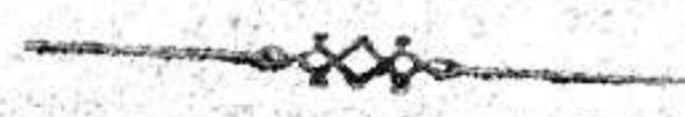

ГРУЗИНСКІЙ

ДУХОВНЫЙ ВѢСТНИКЪ.

1865.

СЕНТЯБРЬ.

სამართუმბლოს

სასულიერო მასწებელი.

სეპტემბერი.

ჩუგუა.

ТИФЛИСЬ.

ВЪ ТИПОГРАФІИ МЕЛИКОВА и К^о.

ПОДПИСКА

НА

„ГРУЗ. ДУХ. ВѢСТНИКЪ“

продолжается и принимается въ редакціи сего журнала, при Тифлисской духовной семинаріи, на имя редактора. Цѣна за годовое изданіе журнала, т. е. за 12 кн., съ доставкою на домъ и пересылкою во всѣ города. 5 р. сереб., безъ доставки и пересылки—4 р. с.; за одни прибавленія на русск. языкъ, для особо подписывающихся, 1 р. с. По той-же цѣнѣ можно получать остающіеся экземпляры журнала за *первый* (18⁶⁴/₆₅) годъ.

Независимо отъ журнала продаются: “Общепонятное изложеніе догматическаго ученія Православной вѣры,, и “Жизнь Пресв. Богородицы,,—на груз. яз.—по 40 к. с. экземпляръ, съ пересылкою и безъ нея.

სქელის-მწერს ყურნალზედ მიიღება ტიფლისის სემინარიაში, რედაქტორის სასკლზედ. ფასი წლის ყურნალისა, ესე იგი 12 წიგნისა, შინ მიტანით და სხუა ქუჭურებში გაგზავნით სუთი მანეთი; მიუტანელად და გაუგზავნელად ოთხი მან. მარტო რუსულისათჳს ერთი მანეთი. ამავე ფასით შეიძლება გამწერს დანაშთენის ეგზეკუტორების წარსრული წლის ყურნალისა.

ცალკე იხუილება: “ადგილ-სასქენელად გამოსატჳს მართლ-მადიდებელის საწმუნოების დოქმატიკურისა სწავლისა,, და “ცხოვრება ყოვლად-წმიდისა ღუთის-მშობლისა,,—ორ სხვათ თჳთო ეგზეკუტორი, გაგზავნით და გაუგზავნელად.

შემოკლებული საღმრთო ისტორია

ძველისა და ახლისა აღთქმისა,

თარგმნილი რუსულითგან.

ალექსანდრე ჭომინისძე.

88

გამოცემული „საქართულის სასულიერო მასწავლებლის რედაქციისაგან“, სასწავლებლად ქართულთა სასწავლებელსა უწყისათა

ТИФЛИСЬ.

Въ типографіи Меликова и К-о.

1865.

Дозволено цензурою Тифлисъ, 10 Сентября, 1865 года.

ძიგ. ნათლისღების შემდგომ იესო ქრისტე განვი-
და უდაბნოდ, განატარა იქ 40 დღე მარხვაში
და ლოცვაში. აქ გამოიცდებოდა ეშმაკისაგან,
რომლის შემდგომ იწყო მან სწავლა ხალხისა
და სასწაულთმოქმედება. ამ დროს შეიძინა მან
ძრავალნი მოწაფენი, რომელთაგანაც ამოიჩინა
თორმეტი და უწოდა მათ მოციქულებად, ამის-
თვს რომ ისინი უნდა წასულ-იყვნენ და ექადაგნათ
იესო ქრისტეს სწავლა მთელი ქვეყნისთვის.

კით. რა ალაგებში ქადაგებდა იესო ქრისტე?

ძიგ. იგი ქადაგებდა ქალაქებში, ურიასტანისა და გალი-
ლიის სოფლებში და იერუსალიმის ტაძარში. ჰირ-
ველი საგანი მის სწავლა-ქადაგებისა იყო ისა,
რომ დაერწმუნებინა ურიანი თავის ნამდვილს მე-
სიობაზედ, რომელსაც ისინი იმტელ ხანს
ელოდნენ. ეგრეთვე ცდილობდა იგი, რომ მოქ-
ცია ხალხი სინანულისადმი. მარადის შთაავონებდა
ხალხსა შეცოდებათ მიტევებასა მოუჭასთათვს, და
ამასთანავე ასწავლიდა მოეძულებინათ წარმავალნი

საუნჯენი ქვენიუნი. იგი უბნობდა უძეტეს იგავებითა.

კით. როგორი სასწაულები ჰქმნა იესო ქრისტემ?

მიგ. იესო ქრისტე იქმნდა უდიდესთა სასწაულთა: მან გარდააქცია წვალი ღვინოდ კანას კალილიაში. განკურნა მობიდგან ბრძა, აგრეთვე მრავალნი სხუანი ბრძანი, მკელობელნი ანუ კოჭლნი და მუნჯანი. განაძღო ხუთი ჰურით ხუთი-ათასი კაცი; ერთის ბრძანებით დააყენა ქარიშხალი ზღვაზედ და მრავალნი სხუანი ჰქმნა სასწაულნი.

კით. არა აღადგენდა იესო ქრისტე მკუდართა?

მიგ. მან აღადგინა ქალი ურიათ თავადისა, ვაჟი ნაინის ქვრივისა და ღახარე, რომელიც იყო ოთხი დღის მკუდარი.

კით. ვითარი ზედმოქმედება და გაკლენა ჰქონდა იესო ქრისტეს სასწაულ-მოქედებას ხალხზედ?

მიგ. მის სასწაულებს ჰქონდათ დიდი და ძრიელი გავლენა ხალხზედ; მაგრამ რაც უფრო მრავლდებოდნენ მოწმუნენი ქრისტესნი, იმტეფი უფრო და უფრო

შური და უკმაყოფილება ძრეულდებოდა ფარისე-
ველებში, რომლების ჰირ-მოთნეობას, ორ-ჰირობას
და ორგულობას აცხადებდა და საქვეყნოდ გამოჰ-
ფენდა ქრისტე. ამის გამო მათ გულში ჩაიდეს იმ-
გვარი შური მასზედ, რომ ეძებდნენ შესაფერის შემ-
თხვევას, რომ მოჰკლან იგი.

კით. ვინ მისცა იესო ქრისტე ფარისეველთა?

მიგ. იუდაჲ, ერთმა ათთორმეტ მოციქულთაგანმა მისცა
ფარისეველთა იესო ქრისტე ოც-და-ათ ვეცხლად.

კით. როგორი დრო აღმოაჩინა მან ამ უღმრთო სა-
ქმისათვის?

მიგ. მან ისარგებლა აღსასრულებლად თავის ბორო-
ტის განზრახვისა იმ შემთხვევით, როდესაც იესო
ქრისტე, შემდგომ აღსრულებისა საღმრთო სე-
რობისა თავის მოწაფეებთან, წარვიდა სალოცავად
გეთსამანიის ბაღში.

კით. როდის აღასრულა იესო ქრისტემ საღმრთო
სერობა?

მიგ. ხუთშაბათს - საღამოზედ, თავის სიკუდილის

წინააღმდეგ, მას ჰქონდა სერობა თავის მოწაფე-
ებთან. ამ სერობასეოდ განსტეხა ჰური და მისცა
თავის მოწაფეებს, ამ სიტყვებით: მიიღეთ და
სჭამეთ, ესე არს გორცი ჩემი თქუწნ-
თჳს მიცემული. აგრეთვე მისცა სასმელი
ღვინითა და ყველა მოწაფეებს უთხრა: სუთ
ამისგან ყოველთა, ესე არს სისხლი ჩემი
ახლისა აღთქმისა თქუწნთჳს და მრავ-
ალთათჳს დათხეული მისატევებელად
ცოდუათა. ეს უკანასკნელი ვახშამი მისი მოწა-
ფეებთან იწოდება საღმრთო სერობად, ამი-
ტომ რომ აქ იესო ქრისტემ დააწესა საიდუმ-
ლო ზიარებისა.

კით. სად წაიყვანეს იესო ქრისტე ურიათა, როდესაც
შეიპურეს იგი გეთსამანიის ბაღში?

მივ. ურიათა როგორც რომ შეიპურეს იესო ქრისტე
მაშინვე წაიყვანეს იგი ჰირველად მღუდელმთავ-
რებთან:—ანნა და კაიაფასთან, ხოლო შემდ-
გომ—ზილათესთან, რომელიც იყო იმ დროს

მთავარ-მართებლად განწესებული რომაელებთან
მიერ ურიასტანში. ჰილასტემ გამოიძია და თუმცა
დანაშაულობა ანუ ბრალი ვერა იპოვარა მასში,
მაგრამ მაინც ჯერ წარგზავნა იროდთან, გალი-
ლიის მთავართან, რადგანაც იესო გალილევე-
ლი იყო; იროდის კარზედ მრავალი უპატიურება
მიხეენეს იესო ქრისტეს და ამგვარად შერიგდ-
ნენ იროდი და ჰილასტე, რომლებიც აქამდინ
უკმაყოფილოდ იყვნენ ერთმანერთსედ. უკანას-
კნელ ჰილასტემ ჭსცა მოლტით და ხალხის
გულისთვს, რომელიც ითხოვდა ქრისტეს სიკ-
ჟდილსა, კარდასწუვიტა, რათა ჯვარს აცვან.

კით. სად წაიყვანეს ურიათა ჰილასტედგან იესო ქრისტე?

მიგ. მათ წაიყვანეს იგი კოლკოთის მთაზედ და იქ
ჯჳარს-აცვეს. მასთანავე ორნი ავახაკნი ერთი მა-
რჯვენით და მეორე მარცხენით.

კით. ვითარნი ნიძნები ანუ ცვლილებანი მოხდნენ ამ
დროს ქუჭუნის ბუნებაში?

მიგ. ამ დროს კრეტსაბმელი ტაძრისა განიპო ორად,

მზე დაბნელდა, ქუჩუყანა შეირყია, კლდენი განი-
ზნენ და მრავალნი წმიდა გუამნი წინათ-შესვენბუ-
ლნი აღსდგნენ.

კით. რავდენს ხანს იმყოფებოდა იესო ქრისტე საფ-
ლაჳში?

მიგ. იესო ქრისტე იმყოფებოდა საფლაჳში ჰარას-
კემ სელამოდგან კვირა დილამდინ, ამ მესამე
დღეს იგი აღსდგა მკურნეთით და გამოეცხადა
მრავალთა მოწაფეთა თჳსთა.

კით. რავდენ ხანს იმყოფებოდა იესო ქრისტე ქვე-
ყანაზედ შემდგომ აღდგომისა თჳსისა?

მიგ. იგი შემდგომ თჳსის აღდგომისა საფლაჳით იმ-
ყოფებოდა ქვეყანაზედ 40 დღეს. ამ ხანის
განმავლობაში იგი მრავალჯერ გამოეცხადებოდა
მოწაფეთა, შემდგომ წარიყვანა იგინი ბეთანიას,
აკურთხა და მათ წინაშე ამაღლდა ზეცად, აღუ-
თქვა, რომ იმ ცოტა ხანში მოუვლენს მათ ნუ-
გეშინისმცემელსა სულსა წმიდასა.

კით. როდის აღსრულდა ეს აღთქმა?

მიგ. მეერგასესა ანუ მეორმეოცდაათესა დღესა შემდგომ
თჳსის აღდგომისა. როდესაც მოციქულნი მა-
რიამ დედითურთ ქრისტესით იუვნენ კარდას-
შულ სახლში განკმარლუნი ლოცვასა და ვედრე-
ბასა—მსრალ შეიქმნა ოხვრა ანუ ხმაურობა
ქარიშხლის მსგავსი და სული წმიდა გარდა-
მოვიდა მათსგდა, სახითა ცეცხლის ენა-
თასა. ამ დროს მიიღეს მათ ძალი და ნიჭი ლა-
ზარაკისა სხჳა და სხჳა ენებსგდ და მადლი სა-
სწაულთ მოქმედებისა უფროს ჰირველისა.

კით. რა ჰქმნეს მოციქულთა, როდესაც აღივსნენ მა-
დლითა სულისა წმიდისათა?

მიგ. იგინი ქადაგებდნენ ქრისტეს სწავლასა, ამტკი-
ცებდნენ მის ჳემმარიტებასა სასწაულთმოქმედე-
ბითა და მცირე ხანის განმავლობაში განავრცე-
ლეს ქრისტეს სარწმუნოება თითქმის ყველა მხა-
რეს, რაცკი იმ დროს უწეებულნი ქვეყნის ნაწი-
ლები იუვნენ.

კით. ვითარნი მწერლობანი დაგვიტევეს მოციქულთა?

მიგ. რომელთაჲ მოციქულთა დაკვირვებს მწერლობანი, რომლებსაც იგინი უგზავნიდნენ სხუა და სხუათა ხალხთა, რათამცა მათ, როგორც ახალთა ქრისტიანეთა, ესწავლათ დოღმატნი ქრისტიანობრივის სარწმუნოებისანი და უმეტეს დარწმუნებულ-იყვნენ მის სიკეთესად და სიწმიდესად. მათნი წერილნი უწებულ არიან ჩვენს ეკკლესიაში ოთხი მახარებელთ სახელითა, რომელთაც უწერიათ ის წერილნი: წმიდა მათე, წმიდა მარკოზ, წმიდა ლუკა და წმიდა იოანე; საქმე და ეპისტოლენი მოციქულთა. ამათ გარდა კიდევ არის გამოცხადება დაწერილი წმიდა იოანე მახარებელის და ღუთის-მეტეველისა მიერ.

კით. როგორ მდგომარეობაში იყო ქრისტიანობრივი ეკკლესია მოციქულების დროს?

მიგ. მოციქულთა სწავლასა ამტკიცებდნენ და უმეტეს ვრცლად და ცხადად წარმოადგებდნენ წმიდა მამანი ეკკლესიისანი. ამისთვის ქრისტიანობა განვრცელდა ეგვიპტის ქვეყნის მხარეს, არა მიძხედველნი

ამისა, წარმართნი გრძნობდნენ რა, ამგვარად რომ ვრცელდებოდა და იზრდებოდა ეკკლესია, ქრისტესი, არ შეეძლოთ რომ კარგის თვალით და გულით ეცქირნათ ამ საქმისათვის. მართლაც ეკკლესიამ ზირველოთ საუკუნეებში დაითმინა მტრებისაგან მრავალგვარნი უძმუნვარესნი ტანჯვანი და დევნულებანი.

კით ვინ მისცა აღსასრული ამ დევნულებას?

მიგ. კონსტანტინე დიდმა, რომელმაც თითონ მიიღო ქრისტეს სარწმუნოება და ჰყო იგი მთელი რომის იმპერიის უძთავრეს სარწმუნოებად, ხოლო რომის სამეფო იყო ამ ქამად თუთ უძლიერესი და თუთ უვრცელესი მთელ ხმელეთსედ.

კით. ვინ მიიღო და დაამტკიცა რუსეთში ქრისტიანობრივი სარწმუნოება?

მიგ. რუსეთში მიიღო ქრისტიანობრივი სარწმუნოება დიდმა მთავრინამ — ოლღამ. ის მოინათლა კონსტანტინეზოლში. შემდგომ ვლადიმირ დიდმა 988 წელში მიიღო და განავრცელა ქრისტიანობა მთელს თავის სამეფოში.

კით. რა უნდა ვიკულისხმეთ ქრისტეს ეკკლესიის წეს-
დებულებებზედ?

მივ. მთელი ეკკლესიური რიგები ანუ წეს-დებულებანი
არიან დადგენილნი და შემოღებულნი წმიდა მო-
ციქულებისაჲმირ ქრისტე სეკლესიაში, რომელ-
ნიც აწინდლამდინ არიან უცვალებლად დაცულ-
ნი მართლმადიდებელს ბერძენთ-აღმოსავლეთის
ეკკლესიაში.

კით. როგორი წეს-დებულება და რიგები იყო ჰირვე-
ლად ქრისტეს ეკკლესიაში.

მივ. ეგრეთივე როგორიც ეხლა არის ეკკლესიათა
შინა ბერძენთა და რუსთასა: იუვენ ეპისკოპოს-
ნი, მღჳდელნი და დიაკონნი. იერუსალიმის ეკ-
კლესია იყო მ ა კ ა ლ ი თ ა დ — სხუათა ეკკლესიათა-
თჳს ღჳთისაჲმხსურებისა, ე. ი. წირვა-ლოცვის
აღსრულებაში. დიდმა კონსტანტინემ გაჰყო თა-
ვის სამეფო ეპარქიებად; შემდგომ დროებაში
შეიქმნენ დაწესებულნი მიტროპოლიტნი და
პატრიარქნი.

კით. ჰირველად რავდენნი იუენენ ჰატრირხნი?

მიგ. ჰირველად იყო ოთხი ჰატრირხი: რომში, ანტიოქიაში, იერუსალიმში და ალექსანდრიაში. შემდგომ დროებში დააუენეს ჰატრირქი კონსტანტინე პოლში; ხოლო უკანასკნელ რუსეთშიაც.

კით. დაცულ-იქმნა თუ არა მოციქულების სწავლა ჰირველისავე სიწმიდით ქრისტიანობრივს ეკკლესიაში?

მიგ. სამოციქულო სწავლა შეუხებელი და შეურყეველი თჳს საგნით, კაცის ამჟარტავანი და ამაყი გონებით თავისუფლად იქმნა განმარტებულ და ახსნილ, — ამისაგამო წარმოსდგენენ სხუა და სხუა მხარეებში მრავალ-გვარნი წვალებანი და სადმართო წერილის გულის-ხმის ყოფანი.

კით. ვითარნი დონის-ძიებანი იქმნენ ნახმარები წვალებათა აღმოსაფხვენელად ქრისტეს ეკკლესიაში?

მიგ. ამისთჳს შესდგენენ მსოფლიო კრებანი: მოციქულნი შეიკრიბნენ 47 წელს ქრის. მობიდგან,

განსამარტებლად წინადადებისა, რომ წარმართთაც
რომელნიც ნათელს-იღებდნენ უნდა წინა-დაეც-
ვითათ და აღესრულებინათ მოსეს რჯული, თუ
არა. მეორე საუკუნეში დიდმა კონსტანტინემ შე-
ჭკრიბა ნიკიაში არიას წინააღმდეგ ჰირველი
მსოფლიო კრება სადაც შეადგინეს სიმგო-
ლო სარწმუნოებისა. შემდგომ დროებშიაც იუ-
ვნენ რავდენიმე მსოფლიო კრებანი განსაღვენე-
ლად მწვალებელთა და მრავალ-გვართა შეცთო-
მათა და მოსაქცევად წარწემედულთა ქრისტია-
ნეთა გზასა ზედა ჭეშმარიტის სარწმუნოებისასა.
კით. მართლა შეაყენეს და დაამშვიდეს აღრულებანი
და გარყენილებანი ქრისტეს ეკლესიაში, რომ-
ლებიც ჟამითი-ჟამად წარმოხდებოდნენ მწვალე-
ბელთაგან, თუ ვერა?
მიგ. თუმცა სამოციქულო და მსოფლიო კრებათა
ცხადათ წარმოგვიდგინეს ჭარბი და საგანი ქრი-
სტიანობრივის სარწმუნოებისა, მტკიცედ განსა-
ზღვრეს კანონნი და წეს-დებულებანი ეკლესი-

ურნი, მაგრამ შორის წევრთა ეკკლესიისათა მან
ინც ვერ შეაყენეს ჭაჭრთ სხუათა და სიტყვათ
უთანხმოება, ე. ი. თავისებრივი ახსნა და გაგონება
საღმრთო წერილისა და სხუათა წმიდათა

სჯულის საგანთა. — ამისთვის ძრავათა დაუტევეს
ჭეშმარიტი სარწმუნოება, დედა ეკკლესია და იულტოდნენ
მისგან გარეთ გატაცებულნი ცრუ-ცოდნითა და
ამოკონებითა. ამ გვარე უთანხმოება რწმუნებაში
მოხდა კონსტანტინეპოლის პატრიარქის ფოტის და რომის პაპის
ნიკოლაოზის შორის. ესე ვითარი განხეთქილება
შეიქმნა მიზეზად ეკკლესიის განყოფისა: აღმოსავლეთისა
და დასავლეთისა.

კით. გარდა ამისა განა არ იყო სხუა განყოფილება
როდისმე ქრისტეს ეკკლესიაში?

მიგ. მეთექვსმეტე საუკუნეში ლუტერი ბერი — ღუის-
მეტველების მოძღუარი, წინააღუდგა სწავლასა და
წესდებულებასა დასავლეთის ეკკლესიისასა, უარჴყო
საღმრთო მოთხრობა, წმიდა მამათ დი-

რსება, კანონნი მსოფლიო კრებათა, შეთხუზა
 კატეხისძო, შესცვალა მრთელი ძველი ღუთის-მსა-
 ხურების რიგები და დააწესა ახალი წეს-დებულე-
 ბა იერარხიულს გამკებლობაში ანუ მმართ-
 ველობაში. მისი მიმყოლნიც და თანამოაზრენი
 ჩქარა განსხვავდნენ ჭაწრითა და სოკიერთი სარ-
 წმუნოების დოღმატების გულისხმისყოფითა, —
 აქედგან წარმოსდგნენ მრავალნი წვალებანი და
 განხეთქილებანი.

დასასრული.

შობა წმიდისა მარიაჲ ღუთის-მშობლისა, ყოვლად-
დიდებულისა იესო ქრისტეს დედისა.

ა.

ისტორიასა შინა ათთორმეტთა ტომთა ისრაელთასა, იყო იო-
აკიმ, კაცი ფრიად მდიდარი, რომელიცა შესწირვიდა მწიბლთა
ნიჭთა თჳსთა ღმერთსა; იტყუდა იგი: იყავნ სიმიდრე ჩემი ყოვ-
ლისა ერისა და მოტეკებს ბრალთა ჩემთა წინაჲ უფლისა შესაწუ-
ნარებულად ჩემდა. მოიწია დღე იგი დიდი უფლისა, რომელსა ში-
ნა ძენი ისრაელთანი მიაწომიდენ ნიჭთა თჳსთა. ესრეთ იოაკიმცა
მიაწოენა ძღვენნი თჳსნი. ჭ მოყსდა მას ვინმე რუკიმ, ჭ ეტყუ-
და: შენდა არა ჯერ-იყო, რათამცა შირველ ყოველთა მიგერთმის
ძღვენნი შენნი, მით რომელ არა გივის თესლი ისრაელთა შორის.
ამით მწარედ მწუხარე იქმნა იოაკიმ ჭ მიმართა ნათესავთა ათ-
თორმეტთა ტომთასა, მეტეკელმან: განვიხილო ათთორმეტთა
ტომთა შორის ისრაელთასა, ნუ უკვე მე მხოლომან არა ვქმენ ნა-
ყოფი ისრაელთა შორის. გამოიძია ჭ ჭზოვა, რომელ ყოველთა
მართალთა აღედგინათ თესლი ისრაელისად. მოესხენა მამათ-მთავ-
რის აბრაამისათჳს, რომელ უკანასკნელთა დღეთა შინა ღმერთმან მი-
ანიჭა მას ისაკი. ჭ ესრედ მწარედ მწუხარე იყო იოაკიმ, ჭ არა
ეჩვენა ცოლსა თჳსსა, არამედ წარვიდა უდაბნოდ (მთად), ჭ მუნ

აღმართა კარავი თუხი ჭ იძარსა ორძეოცი დღე ჭ ორძეოცი და-
მე, მეტყველმან თავისა თუხისა: არა გარდამოვიდე (სახიდ ჩემდა),
არცა საჭმელად და არცა სასმელად ვიდრე არა მოხედვას-ტყუას ჩემ-
ზედა უფალმან ღმერთმან ჩემმან: არამედ იყავნ ჩემდა საჭმელ და
სასმელ ღოცვამ.

ბ.

სოლო ცოლი მისი ანსა სტიროდა ტირილითა მხოვლითა ჭ
იგლოვდა გლოვითა მჩხოვლითა, მეტყველი: ვსტიროდე ქვრივობა-
სა ჩემსა ჭ ვგოდებდე ბერწობასა ჩემსა: ამის შორის მოიწია დღე
იგი დიდი უფლისა, ჭ ჭრქუა იუდიო შიმუნვარმან (მოახლემან) მის-
მან: ვიდრემდის შეაურვებ სულსა შენსა მწუხარებითა? აჰა მოიწია
დღე იგი დიდი უფლისა, და არა სამს შენდა ტირილი, გარსა აღ-
იდე თავის საკრავი ესე, რომელიცა მომცნა მე დედუფალმან მუშა-
ობისათუხ; ჩემდა არა შეგეგავს შემოვიკრას იგი, ვინადგან მე ვარ
მოახლე, სოლო მას აქუხ ნიშანი მეუობისა. სოლო ანსამ რქუა:
წარვედ ჩემგან, მე არა მნებავს ქმნად მისა: ვინადგან უფალმან
ფრთად დამამდახლა მე. ნუ უკვე ბოროტმან გამსილა შენ ესე, და
მოხველ, რათა ზიარძეო ცოდვისა შენისა. და მიუგო იუდიო: რად
სახმარ არს ვედრებამ ჩემი წინაშე შენსა, ვინადგან არა გნებავს
სმენად ხმისა ჩემისა? აჰა ამისთუხ დახმნა უფალმან ნაწლეგნი, რათა
არა მოგეტყვას ნაყოფი ისრაილსა შორის. ფრთად მწუხარე იქმნა ანსა,
გარსა განიძარცვნა სამოხელნი თუხისა გლოვისანი, შეიძეო თავი
თუხი ჭ შეიმოხნა თუხნი სამოხელნი საქორწინენი, და უამსა მე-
ცხრესა ბაღსა შინა თუხსა სეიწნობდა და ისილსა ხე დაფნისა და
დახვდა ქუჩაშე მისსა და იწყო ვედრებად უფლისა, მეტყველმან:
ღმერთო მამათა ჩემთაო, მომხედე, და შეისმინე ვედრებისა ჩემისა,
ვითარცა მიხედე შენ დედასა სარჩას და მიანიჭე მას მე ისაკვი.

ბ.

აღიხილნა თვალნი თუხნი ზეცად, და იხილნა მას ხესა ზეცად დათუნისას ბუდე (ხირისა, ჭიკჭაკისა) და აღმოუტევნა ტირილნი, მეტყველმან: ვაჲ ჩემდა, ვინა მშენა? ვითარმან მუცელმან მანარმოვა მე? ვინადგან შევიქმენ წყევად წინაშე ძეთა იხრალილხათა, მე სტინელ ვიქმენ, და შეურაცხებით განდევნილ ვიქმენ ტაძრისაგან უფლისა. ვაჲ ჩემდა ვინ მივემსგავსე მე? არა ვემსგავსე მე არცაღა მოწინაველთა ციხათა, ვინადგან მოწინაველნიცა ციხანი ნამყოფიერარიან წინაშე შენსა, უფალო. ვაჲ ჩემდა ვინ მივემსგავსე მე? არა ვემსგავსე არცაღა მხეტთა ქუჩყანისათა, ვინადგან მხეტნიცა ქუჩყანისანი ნამყოფიერ არიან წინაშე შენსა, უფალო. ვაჲ ჩემდა ვინ მივემსგავსე მე? არა ვემსგავსე წყალთაცა ამათ, ვინადგან წყალნიცა ესე ნამყოფიერ არიან წინაშე შენსა, უფალო. ვაჲ ჩემდა ვინ მივემსგავსე მე? არა მივემსგავსე ქუჩყანსაცა, ვინადგან ქუჩყანსაცა მოაქუჩ უამსა თუხსა ნამყოფი თუხნი და გაკუროთსეგს შენ, უფალო.

დ.

ღ აჲა წარმოუდგა მას ანგელისი უფლისა და ჳრქუა: ახნა, ახნა, უფალსა შეესმნეს ვედრებაჲ შენი, და შენ მუცლად აღიღო და შენე, და თესლისათუხ შენისა უთხრობდენ ქუჩყანსა. და ჳრქუა ახნა: ცხოველ იყავნ უფალი ღმერთი ჩემი; უკეთუ მე ვმკნე შვილი მამათა, ვინა დედათა სქესისა, შეესწირო იგი ნიჭად უფლისა ღმერთისა ჩემისა, და ვმხახურებდე მას ყოველთა დღეთა ცხოვრებისა ჩემისათა, და მოვიდნენ მისა ორნი ღაღადისნი (მაუწყებელნი) და ეტყოდნენ მას: აჲა იოაკიმ ქმარი შენი, მოვალს სამწყმნით თუხითურთ, ვინადგან ანგელისი უფლისა მასცა გამოეტხადა, და ჳრქუა: იოაკიმ, იოაკიმ, შეესმნეს უფალსა ღმერთსა ვედრებისა შენისა, წარვედ ამიერ კერძო, აჲა ცოლმან შენმან მუცლად აღიღოს. და გარდა-

მოვიდა იოაკიმ და უბრძანა მწყემსთა თხზთა და ჭრქუა: მოძგვარეთ
მე აქა ათნი წმიდანი და უმანკონი კრავნი, და იქმნენ იგინი მსხ-
ვერზლად უფლისა ღმრთისა ჩემისა, და მოძგვარეთ მე ათთორ-
მეტნი ახალნი ზვარავნი და იქმნენ იგინი მღჳდელოთათჳს და მო-
ხუცებულთა და ახნი ვაცნი ყოვლისა ერისათჳს. და აჴა მოვიდა
იოაკიმ სამწყობით თხზით, სოლო ანა მდგომარე იყო კართა-
თანა, და იხილნა მოძგვარი იოაკიმ, მიიკლტოა და მოესვია ქედ-
სა მისსა, რქუა: აწ უწყო, რამეთუ უფალმან ღმერთმან უხვად მს-
კურთხნა მე; ვინადგან აჴა ყოფილი ქვრივად, აწ არღარა ვარ ქვრივ,
და უშვილმან მუცლად აღიღა; და განიხვენა იოაკიმ მას დღესა ში-
ნს სახლსა შინა თხზსა.

ქ.

სოლო განთიად მიაჩთმიდა რა იგი ძღვენთა, იტყოდა თჳს
შოროს: უკეთუ უფალი ღმერთი მოწყალე იქმნა ჩემსებას, მაშა თი-
ცარმან (*) მღჳდელოთავრისამან მიჩუწნოს მე, და მიაჩთვნა იოაკიმ
ძღვენი თჳსნი და ყურადღებით მისუდვიდა თიცარსა მღჳდელოთა-
ვრისასა, მიეახლა რა საკურთხეველსა უფლისასა და არა იხილნა
თჳს შოროს ცოდვად. სთქუა იოაკიმ: აწ უწყო, რამეთუ უფალი მო-
წყალე იქმნა ჩემსებას და მომიტეგნა ცოდვანი ჩემნი, — და გამოვიდა
ცადრით უფლისად და წარვიდა სახიდ თჳსად. და ამის შოროს აღ-
იხსნეს თვენი მისნი, და თვესა მეცხრესა შუწას ანა და ჴკითსა აღ-
მქმელსა (ბების) რად ვშევ მე? მან მიუგო: ახული. და სთქუა ანა:
დღეს განდიდნა სული ჩემი, — და დასდვა იგი. სოლო შეძგომად
აღვსებისა დღეთასა, ანა მრთულ იქმნა და აწოებდა ყრმასა და უ-
წოდა მას სახელი მარიაძე.

(*) რქოს თიცარი, რომელსა ზედა ივენეს გამოხატულნი სი-
ტევანი: სიწმიდე უფლისა, რომელიც დახვეწებულ იყო წინა მხრით
კიდარისა, გინა მიტრისა.

კ.

დღითი დღე ყრმა იგი აღორძინდებოდა, და ოდეს სრულ-
ექმნა მას თუ ექნა, დედამან დაადგინა იგი მიწასა ზედა, რათამ-
ცა გამხსნადოს უკეთუ იგი დასდგებინ, და ქქმნა რა შვიდი ბიჭი,
მიიქცა წიაღთადმი დედისა თუხისათა, დედამან მიიქცა რა იგი სულ-
თა ზედა სთქუა: ცხრკელ არს უფალი ღმერთი ჩემი, არა სვიდო-
დე ქუჭყანასა ზედა, ვიდრემდის არა ავიყვანო შენ ტამრად უფლი-
სა. და განამზადა ადგილი წმიდა საწოლსა შინა მისსა, და ყოვე-
ლივე სოფლური და არა წმიდა დაყენებულ იყო შესებად მისდა: ჭ-
მოუწოდა ანა უბიწოთა ასულთა ებრაელთასა, და იგინი ეახლებო-
დენ მას. ოდეს სრულექმნა ყრმისად წელიწადი, მაშინ იოაკიმ
ჭყო სერი დიდი, და მოუწოდა მღუდელთა, მწიგნობართა და მო-
ხუცებულთა და ყოველთა ერთა ისრაელთასა. და მოჭგვარა იოაკიმ
ასული თუხი მღუდელთა, და მათ აკურთხეს იგი, მეტყველთა:
ღმერთმან მამათა ჩუწნათამან, აკურთხნა ყრმაჲ ესე, და მიეტეს მას
სახელი დიდებისა, საუკუნო ყოველთა ნათესავთა შორის: და სმა
ჭყო ყოველმან ერთმან: იყავნ, იყავნ, ამინ. ამისა, შემდგომად მიაწ-
თვა იგი მღუდელთამთავართა და მათ აკურთხეს იგი, მეტყველთა:
ღმერთო დიდებისაო, მოინილე ყრმასა ამას ზედა და აკურთხე იგი
ყოველთა კურთხევითა, რომელსა არა აქუხ მკვიდრობა, და შეიყვან-
ნა იგი დედამან მისმან წმიდასა ადგილსა საწოლისა მისისასა და
აწოებდა მას, და შეუდგინა ანა გალობაჲ უფალსა ღმერთსა, მე-
ტყველმან: უგალობდე გალობასა უფალსა ღმერთსა, ვინადგან მო-
ინილა მან ჩემზედა და აღხრცა ჩემგან ყვედრებაჲ მტერთა ჩემთა,
და მოძანიჭა მე უფალმან ნაყოფი სიძარტლისა თუხისა, მხოლო
ძვირ-თვისა წინაშე მისსა. ვინ მიუთხრეს მეთა რუბენისთა, რამეთუ
ანა აწოებს ჭსძესა? ისმინეთ, ისმინეთ ათთორმეტნო ტომნო ის-
რაელისანო, რამეთუ ანა აწოებს ჭსძესა. და განუხვესა ყრმასა წმი-

დასა საწოლსა შინა თვსსა და გამოვიდა და მხახურებდა ძეინახეთა,
ხელთ შემდგომ სერობისა განვიდნენ მხარულნი და მახებელნი
ღუთისა ისრაილისა.

ზ.

შეეძატნეს ერძისა მას თვენი და ერძა იგი შეიქმნა ორისა
წლისა და რქუა იოაკიმ ცოლსა თვსსა ანას: წარვიყვანეთ იგი
ტაძრად უფლისა, რათა შეუსრულეთ უფალსა აღნათქვამი, რე-
ძელი აღუთქვთ ჩუწნ უფალსა, რათამცა არ განგდებულავიქმნეთ
უფლისა მიერ, და მსხვერპლი ჩემნი იქმნეს არა კეთილ-შესაწყენ-
ბელ; და რქუა ანას: ვჭყოვნეთ ვიდრე მესამე წლამდე, რათამცა ერძა
არა მიგვეღოს მამასა გინა დედასა. და რქუა იოაკიმ: ვჭყოვნეთ, და
სრულ იქმნა რა ერძა წლისა სამისა, სთქუა იოაკიმ: მოუწოდეთ
უბიწოთა ასულთა ისრაელისათა და რათა მათ აღიღონ თვთოელ-
მან ლამზარნი, და დახდეს აღმგებელნი, რათა ერძა არა მართლ-
უკუნ იქცეს და რათა გული მისი აღტყინებულ იქმნეს ტაძრითა
უფლისათა, და ჭყკვს ეგრეთ, ვიდრემდის მოვიდოდენ ტაძრად უფ-
ლისა და მიიღო იგი ძღუდელმან, ჳ ამბოღს-აუყო, აკურთხნა იგი
და სთქუა: განადიდოს უფალმან სასული შენი ყოველსა ნათესავსა
შორის. შენზედა უკანასკნელთა დღეთა ჩუწნოს უფალმან ძეთა
ისრაელისათა გამოხსნად თვნი. და დასვა იგი მესამესა კიბისა აღ-
სავალსა ზედა საკურთხეველისასა, და განაბრწყინვა იგი უფალმან
ღმერთმან მადლითა, და იგი სისარულითა ხელტოდა თქრისითა თვ-
სითა, და შეიყვარა უფალმან ღმერთმან ისრაელისამან.

დ.

ღ წარვიდნენ მშობელნი მისნი, განკვირვებულნი და მადიდე-
ბელნი უფლისა ღუთისა მისთვს, რამეთუ ერძა მათი არღარა მო-
იქცა უკუნ. დადგრომილ იყო მარია ტაძრსა შინა უფლისასა, კი-

თარცა გამომწვდილი ტრედი, და მიიღებდა საწრდელსა ხელისაგან ანგელისისა. ხოლო ოდეს შეიქმნა იგი ათთორმეტისა წლისა, იყო რხევად შორის მღუდელთა, რომელნი იტყოდენ: აჴა მარამ მიიწია ათთორმეტის წლის ჴასაკსა ტადარსა შინა უფლისასა; და ესრეთ რად ვჴყოთ მისთანა, რათამცა მან არა ვითარად დაარღვიოს სიწმიდე უფლისა? და მოახსენეს მღუდელთაძითავარსა: შენ მდგომარე ხარ წინაშე საკურთხეველსა უფლისა, შევედ და ილოცე მისთვის, და რასაც ცხად გეოფს შენ უფალი, ვჴყოთ იგი, და შევიდა მღუდელთაძითავარი, მოიღო (დოდეკანდონი) ესე იგი სამღუდელთაძითავარე შესამხელი იბ-ის ეუკანით წმიდასა შინა წმიდათასა, და ილოცვიდა მისთვის. და აჴა წარმოუდგა ანგელისი უფლისა და რქჴა მას: ზაქარია, ზაქარია, წარვედ და მოხადე ქერითა ერისაგანთა, და რათა მოიღონ თუთოეულმან მათგანმან კვერთხი, და ვისცა უფალი უჩვენებს ნიშსა, მისა იქმნების იგი ცოლად (დაცვიოთ ქალწულებისათა) და წარვიდნენ მიმთხრობელნი ყოველთა გარემოთა იუდაისათა, და სმალყო საუვირძან უფლისამან, და ყოველნი მოიკლტოდენ.

თ.

იოსებმან დაავდო ცული, ეგრეთვე მოვიდა მათსა შესაკრებელსა ადგილსა. და შეკრბენ რა მივიდნენ მღუდელთაძითავარისად, წამლებნი კვერთხთა, ხოლო მან მიიღო ყოველნი იგი კვერთხნი, შევიდა სიწმიდესა შინა და ილოცვიდა. და აღახრულა რა ლოცვად, მან აღიღო კვერთხნი იგი, გამოვიდა და მისცნა ყოველთა კვერთხნი თხსნი, გარსა არა იყო მათ ზედა ნიში. უკანასკნელი კვერთხი მიიღო იოსებმან: და აჴა მტრედი გამოვიდა კვერთხისაგან და აღოწინდა თავსა ზედა იოსებისასა. და რქჴა მღუდელმან იოსებს; შენ წილხდომითა გამოჩეულ ხარ მიქმად თხსდა დასაცველად ქალწული უფლისა, გარსა იოსებმან ზირისპირ უზახუსა მეტყველმან:

მე მივის ძენი და უკუჩქ მოხუცებულ ვარ, ხოლო იგი არს ძორნი, რათა არა ვიქმნე საცინელ წინაშე ძეთა შორის ისრაილთასა, და რქუა მღუდელმან იოხებს: გემინოდენ უფლისა ღუთისა შენისა, და მოისხენე თუ რაჲ უფო ღმერთმან დათანს, აბირონს და კორებს, ვითარ განსქდა ქუჩყანსა და იგინი დაინთქნენ მას შინა თუხისა ურჩებისათუხს, და შენცა იოხებ, გემინოდენ აწ, რათა არა მოაწიონ ესე ვითარმან სახლსაჲყდა შენსა. და შეეშინა იოხებს ჳ მან მიიქუა იგი თუხთათანს დასაცუკლად. და რქუა იოხებმან ძარიაძს: აჴა მიგითვალე შენ ტაძრისაგან უფლისა, და აწ დაგიტეკებ შენ სახლსა შინა ჩემსა; ვინადგან წარვალ მუშაკობად სურთოდოდგრობის საქმისა ჩემისათუხს, და მოვიქცე შენდა (ოდეს ენებოხ უფაღსა); დაგიცვას შენ უფაღმან.

ი.

ამისა შემდგომ იქმნა ზრუნვა შორის მღუდელთა, რომელნი იტყოდნენ: ვქმნათ გრეტსაბმელი ტაძრისათუხს უფლისა, და სთქუა მღუდელთმთავარმან: მომიწოდეთ მე უბიწოთა ქალწულთა თესლისაგან დავითისა, და წარიდენ მსახურნი და ეძიებდენ, და ჳზოვეს შვიდნი ქალწულნი, და მოესხენა მღუდელსა ყრმისათუხს ძარიაძისა, რამეთუ იგი იყო ტომისაგან დავითისა და წმიდა წინაშე ღუთისა და წარვიდნენ მსახურნი და მოიყვანეს იგი, და შეიყვანეს იგინი ტაძრად უფლისა; და სთქუა მღუდელმან: წილიაგდეთ ვისა სკდების რთვა რქრომკედისა და შემკობა ამიანტონი (ქვისა), ბამბისა ჳ აბრაშუძისა, ღიაცინტისა, მეწამულისა და ნამდვილისა ძოწეულისა. და სკდა ძარიაძს ნამდვილი ძოწეული და მეწამული და წარმოიღო იგინი, იგი წარვიდა სახიდ თუხად. უამსა ამას ზაქარია დადგროძილაიყო უტევად ჳ ნაცუკლად მისა იყო სიმული (ვიდრემდის არ მეტეველ იქმნა ზაქარია). ხოლო ძარიაძმან, წარიდო რა მეწამული, იწყო რთვად.

იბ.

ღ ადილო რა წყლის სავსებელი, გავიდა იგი ვსებად წყლისა; და აჴა ესმნეს მას სმა, მეტყველი: გინაროდენ მიმადლებულა, უფალი შენთანა, კურთხეულხარ შენ დედათა შორის, და მიმობილვიდა მარჯვენით და მარცხენით (რათა იხილოს) თუ სადედგან არს სმა ესე, და იყო რა იგი შიშსა შინა, მოიქცა სახიდ თვსად და დახდვა წყლის სავსებელი, და ადილო თვსი იგი მოწეული, ჳ დასკვდა თვსსა დასაკდომელსა და იწყო რთუად იგი, და აჴა წარმოუდგა მას ანგელოზი უფლისა და ეტყოდა: ნუ გეშინინ მარიაჲ, გინადგან შენ გიზოგნიეს მადლი წინაჲჲ უფლისა ყოველთასა, და მუცლადილო სიტყვისაებრ მიხისა. და მას ესმნეს რა ესე განიზრახვიდა თვს შორის: ნუ უკუჴს მე მუცლადვილო უფლისაჲ მიერ ღუთისა ცხოველისა, და ვჴს, ვითარცა შობს ყოველივე დედაკაცი? და ჴრჴკა ანგელოზმან უფლისამან: არა ესრეთ, მარიაჲ; არამედ ძალი უფლისა გუარვიდეს შენ, ამისთვისცა შობილსა შენგან წმიდად, ეწოდოს მე მადლისა. და უწოდო სახელი მიხი იესო, რამეთუ იხსნას ერი თვსი ცოდვათაგან, და სთჴჴს მარიაჲ, აჴა მსევალი წინაჲჲ მიხსა, მეყავნ მე სიტყვისაებრ შენისა.

იბ.

და სრულჴყო რა მან მოწეული იგი და მეწამული და მიართვა მღვდელ-მთავარსა, მღვდელ-მთავარმან აკურთხა იგი ჳ რჴჴს: მარიაჲ უფალმან ღმერთან განადიდა სახელი შენი ჳ შენ იყო კურთხეულ ყოველთა ნათესავთა შორის ჴჴსჴსანისათა. ადივსო რა მხიარულებითა, მარიაჲ წარვიდა ელისაბედისთანა ნათესავისა თვსისა, ჳ დაურჴკა კარი, სოლო ელისაბედს რა ესმნეს დაუტევა მეწამული ჳ მიივლტოდა კარისადმი ჳ განულო კარი, ჳ იხილა მარიაჲ, აკურთხა იგი ჳ რჴჴს, ვინ არს ესე, რათა მოვიდეს ჩემდა დედა უფლისა ჩემდა?

ვინაღვან აჭა მყოფიან ჩემ შორის აღიმდურნა და გაკურობნა შენ, სოლო მარიაძე არა მისწვთა საიდუმლოთა, რომელთათვის ახარა მას მთავარანგელოზმან გაბრიელ, და აღიხილნა თვალნი თუნთი ზეცად და იტყუადა: ვინა ვარ მე უფალო, რამეთუ ყოველნი ნათესავნი ქრისტეანისანი მსჯებენ მე და დაადგრა ელისაბედისთანა. რამეთუ ამის შორის მუცელი მისი დღითი დღე შეიქმნებოდა აღსავსე: და მარიაძე შიშითა წირვიდა სახიდ თუხად, და იფარვიდა თავსა მეთაგან ისრაილისათა. სოლო იყო იგი წლისა თექვსმეტისა. ოდეს სრულ იქმნეს საიდუმლოანი ესე იქმნა რა მისა თვე ექვსი, და აჭა იოხებ უკმრთეცა თუნთისა სურობისა მუშაკობისაგან, და შერავიდა სახლსა შინა თუნთსა, შეისწავა იგი მუცელქმნილად, და იტყუადა ზირისა თუნთსა და დავარდა ძაძისა ზედა ქრისტე და მწარედ სტიროდა, მუცელი: ვითარითა ზირითა მივსედნე უფალოს დმერთსა ჩემსა, ვითარ ვილოცვიდე ერმისა ამისთვის, ვინაღვან მე მივითვალე იგი ტამრისაგან უფლისა ქალწულად და არა დავიტყუე? ვინ დამიგნა მასენი, ვინ ჰქმნა ბოროტი ესე სახლსა შინა ჩემსა და შეიბილწა ქალწული? მით რომელ ვითარცა უამსა მას, ოდეს ადამ მოცალე იყო დიდების მეტყუელებითა თუნთთა, მივიდა გველი და ჰპოვა ევა მარტომსოლო და აცდუნა, ესრეთვე შემემთხვა მეცა. და აღსდგა იოხებ ძაძისაგან თუნთისა და მოუწოდა მარიაძეს და რქუა მას: შენ ღირს ქმნილმან მზრუნველობისა ღმერთისა, რაჲ ჰყავ ესე და დაივიწყე უფალი დმერთი შენი? რაჲსათვის დაამცირე შენ სული ჩემი, შენ, რომელი აღიზარდე წმიდასა შინა წმიდათასა და მიიღებდი საზრდელსა ანგელოზისაგან? მანცა მწარედ აღმოიტირა და ჰხთქუა, რამეთუ მე წმიდა ვარ და ქმარი არა უწყი, და რქუა მას იოხებ: და სადეთგან არს მყოფი მუცელსა შენსა? სოლო მან რქუა: ცხოველარს უფალი დმერთი ჩემი, რამეთუ მე არა ვიცი სადეთგან არს იგი ჩემ შორის.

იდ.

ღ ოგრიად შეშინებულაქმნა იოხუბ, სოფელ იქმნა იგი განსვენებულ და განიზრახვიდა ამას ზედა თუ რად უყობ მას. და რქუა იოხუბ: უკეთუ მე დავოგარო ცოდვად მისი, მამინ გამოვხსნდები წინააღმდეგი ჭხულისა ღმრთისა, და უკეთუ განუცხადო ამისთვის ძეთა ისრაელისათა, მეშინის, რამეთუ იქმნების მეოფი მის შორის არა წმიდა, მე შევიქმნები მიმცემი უბრალელსა სისხლისა სიკრულად. ზ ესრეთი რად ვჭყო მე მისთანა? განუტოო იგი ოგრიულად. და შემოეწია მას ღამე და ანგელისი უფლისა გამოეცხადების მას ძილსა შინა და ეტყვის: ნუგემინის ახულისა მაგისთვის, რამეთუ მეოფი მის შორის სულისაგან წმიდისა არს. შვეს მე და უწოდის ხასელი მისი იესო. რამეთუ მან ისხნას ერი თვისი ცოდვათაგან. ზ განიღვიძა იოხუბ ძილისაგან და ადიდებდა ღმრთისა ისრაელისასა, რომელმან მიანიჭა მას ესე კითარი მადლი და დაიცვა იგი.

იე.

მამინ მოვიდა მისა ანსა მწიგნობარი და რქუა მას: რად არა გამოცხადდი შეკრებულებსა შინა ჩუწნსა? და მიუგო მას იოხუბ: მით, რომელ მედამსგრალმან გზისაგან ვინებუ ზირკულსა დღესა, განსვენებად ხასლსა შინა ჩემსა. და მიიქცა ანსა და იხილა მარიაძი მუცელაქმნილად. და მიიუღტოდა მღრღელაძითავარისადმი და ეტყოდა მას: იოხუბ, რომელსა შენ ჭწამებდი მართალყოფასა, მოქცეულ არს ოგრიად უხუჯლოდ. და რქუა მას მღრღელაძითავარმან: რად არს? და მან მიუგო: ქალწული, რომელიცა მიითვალა ტადრისაგან უფლისა, მან შეუბილწებებს, დაუოვარავს ქორწინებად და არა განუცხადებია ძეთათვის ისრაელისათა. — და მიუგო მღრღელაძითავარმან: ესე ჭყო იოხუბ? და მიუგო მწიგნობარმან მან ანსა: წარა-

ვლინე მსახურნი და სცნა, რამეთუ ქალწული მუცელქმნილას და წარვიდნენ მსახურნი და ჭბოვეს ვითარცა იტყოდან იგი და მოიყვანეს იგი ერთად იოსებისათნა სამსჯავროსა შინა. და რქეს მას მღუდელმთავარმან: მარიაჲ რა გიქმნიეს ესე? რამხათჳს დაგიმდაბლებიეს ხული შენი და დაგვიწყებოეს უფლისა ღმრთისა შენისათჳს? რომელი იმყოფებოდი წმიდასა შინა წმიდათასა, მიიღებდი საზრდელსა სელისაგან ანგელისისა, გესმოდა გალობა მისი პირისაგან მისისა და იშვებდი წინაშე მისა, რამ გიქმნიეს ესე? სოლო მან მწარედ აღმოძტირალმან სთქეს: ცხოველას უფალი ღმერთი ჩემი, რამეთუ მე წმიდა ვარ წინაშე მისა და ქმარი არა ვიცი. და რქეს მღუდელმთავარმან: ნუ სიტყუით ჭსწამებ, არამედ იტყოდე სიმართლესა. შენ მიიზარე ქორწინებაჲ მისი და არა ცხადუყვავ მეთა ისრავლისათა, და არა მოუდრიკე თავი შენი სელსა ქრისტე მკურთხელისა უფლისა, რათამცა კურთხეულყოფილ იყოს თქელი შენი. სოლო იოსებ სდუმნა.

იკ.

ღ რქეს მღუდელმთავარმან: მიეცი ქალწული, რომელმანცა მიითვალე ტაძრისაგან უფლისა. და ჭსტრემლეოდა იოსებ; მაშინ რქეს მას მღუდელმთავარმან: გასვა თქუენ წყალი სამხილებელი უფლისა, და ღმერთმან ცხადჳყოს ცოდვანი თქუენნი წინაშე თავათა ჩუენთა. და მოიღო წყალი მღუდელმთავარმან ჳ ასვა იოსებს და წარავლისა მთად და მოიქცა იგი მრთელ. ასვა ეგრეთვე მარიაჲმსაცა, და იგიცა წარავლისა მთად; და იგიცა მოიქცა უვნებელად და განსცვიორდა ერი იგი, რამეთუ არა აღმოჩნდა ცოდვა მათ შორის, და რქეს მღუდელმთავარმან: ვინადგან უფალმან ღმერთმან არა ცხადჳყო ცოდვანი თქუენნი, მაშა არცა მე განგიკითხავ თქუენ. და განუტევა იგინი, და წარიყვანა იოსებ მარიაჲ და წარივიდა სახიდ თჳხად, მოხარული ჳ მადიდებელი ღმრთისა ისრავლისა.

იხ.

ამის შორის გამოსდა ბრძანება აგვისტოს კერისრისაგან აღ-
წერად ყოველთა ბეთლემს ურისტანისასა: და სთქჳს იოხებ: ძენი
ჩემნი აღვსწერო მე, ხოლო ქალწულსა ამას რაჲ უყო? ვითარ და-
ვსწერო იგი? უკეთუ ცოლად? მრცხვენის, ასულად? გარნა ყოველ-
თა ძეთა ისრაილისათა უწყიან, რამეთუ არა არს იგი ასული ჩემი;
თუთ დღემან უფლისამან ახუნსონ, ვითარცა ნებაჲს უთქალსა. &
აღაგნა კარაული & აღვსნა იგი & წარვიყვანა იგი ძემან მისმან, ხო-
ლო იოხებ მეორით გზით შეუდგა მას, & მიესალს სამ უტევან
ესე იგი არს ნაბიჯსუდ & მოიქცა იოხებ & ისილნა იგი მწუხარე,
& სთქჳს თჳს შორის, ნუ უკვე მეოფი მის შორის აჭირებებს მას.
ხოლო მეორედ მისედნა იოხებ & ისილნა, რამეთუ განილიმნა მან
& რქჳს მას: მარიაჲ რაჲ არს ესე, რამეთუ მე განვიტდი ზირსა შენ-
სა ოდესმე მოცინარედ & ოდესმე მწუხარედ? & მარიაჲ რქჳს იო-
ხებს: იგი რამეთუ მე განვიტდი თვალით ჩემით ორსა ერსა, ერთ-
სა მტირალსა & მგოდებელსა, ხოლო მეორესა მხიარულსა და მშუ-
ბელსა. და წარვიყვანე კვალად გზა ნახევარი, და რქჳს მას მარიაჲ:
შთამომიყვანე კარაულისა ამისაგან, ვინაღგან მეოფი ჩემს შორის
ძაიძულებს მე სვლად. და მან შთამოხვას იგი კარაულით და რქჳს
მას: სად წარვიყვანო შენ და დაკუთარო სირცხვილი შენი?: ვინაღ-
გან უდაბნო არს ადგილი ესე.

ილ.

& ვინილნე მე შთამომავალი მთით დედაკაცი, რომელმანცა
მრქჳს მე: ჳი კაცო, სადეთ მისვალ შენ? მე მიუგე: ვეძიებ
ადმქმელსა ებრაელთაგანსა. ვახუსად ამისა ძეითსა მე: შენ სარა
ისრაელთაგანი? მე კარქჳ მას: ჳე: ნამდვილ ესრეთ. ხოლო მან
მრქჳს: ვინ არს ქჳბსა შინა შობილი? მე კარქჳ: დაწინდებელი ჩემი.

კუალად მან მრჩეს: იგი არა არის ცოლი შენი? მაშინ ვარჩე მე მან: იგი არის მარია, აღზრდილი ტაძარსა შინა უფლისასა, და მივიქვი იგი წილ ხდომით ცოლად, გარნა იგი არა არის ცოლი ჩემი, არამედ უკის მუცლად-ღებული სულისა მიერ წმიდისა. ჭ რჩეს მან აღმქმელმან მართალ არსა ვსე? და რჩეს მან იოხებ: მოვედ და ისილუ, და წარვიდა მისთანა აღმქმელი. და დახდგენ ორნივე მახლობელ ქუაბისა მის, და აჴა ბრწყინვალემან ღრუბელმან განანათლას ქუაბი იგი და სთქეს აღმქმელმან: აწ განდიდნა სული ჩემი, ვინადგან თვალთა ჩემთა ისილნეს სასწაული. ვინადგან იშვა ცხოვნება ისრაილთა, და შეის ღრუბელი უკუნ-იქცა ქუაბისა მისგან. და გამოხსნდა ქუაბსა მან შინა ნათელი დიდი, მით, რამეთუ იგინი ვერღარა დაითქნდენ მან, და მცირედისა ყაძისა შემდეგ, ნათელი იგი განეშორა, ვიდრემდის გამოხსნდა ყრმა იგი, და გამოვიდა და აწოებდა მან სძესა დედა მისი მარია. და დადად-ჴყო აღმქმელმან ჭ ჳსთქეს: დიდ არს დღეინდელი დღე ესე ჩემთჳს, ვინადგან ვინილუ ახალი ესე სასილგული, და გამოვიდა აღმქმელი განკვირვებული ქუაბისაგან. და შესედა-რა სალომეს, რჩეს მან: სალომე, სალომე, მე მნებავს მოგიტნა შენ ახალი სასილგული. შუა ქალწულმან კე, ორმელსა დაუთმო ბუნებამან მისმან და ქალწული იგი დაადგრა ქალწულად. და სთქეს სალომე ცხოველ არს უფალი დმერთი ჩემი, უკეთუ არა განვიძრტნე თითი ჩემი ჭ გამოვიძიო ბუნებაჲ მისი, ვიდრემდის, არა მრწმენეს, რამეთუ შუა ქალწულმან.

ოთ.

ღ ჳზოვა მუნ ქუაბი ჭ შეიყვანა იგი, და დაუდგინა მუნ ქენი თჳხნი და წარვიდა ძიებად აღმქმელისა (ბეზიისა) მხარესა მან ბეთ-ლეძისასა, და აჴა მე იოხებ ვიდოდი და ვერ ვჳზოებდი: და მივსედე ჳკერსა და ვინილუ ჳკერი იგი შებეჭდილ, მივხედნე საქახელსა

ცხასა, და ვინილუ იგი შეუენებულ, ფრინველნიცა ცხასნი დამდვარ იუენენ ფრინვისაგან; მივხედნე ქუესყანასა და ვინილუ ვინაკი დამდვარი სარდელეთურთ და მუშაკნი მსდომარენი გარემოს და ყოველნი მათნი გარემოს ვინაკისა და მკამელნი იგი აღარა ჰსჭამდენ, და მიძებნი სარდელსანი აღარა მიიღებდენ, გარნა ვინი ყოველთანი მიძარტებულ-იუენენ ცხადმი, და ვინილნე განდევნილნი ცხოვარნი, გარნა ცხოვარნი იგი მდგომარე იუენენ, და აღიღო მწეკმსძან სელი თუნი, რათამცა განსდევნოს იგინი, გარნა სელი მინი დამთა აღებულად, და მივხედნე ნაკადულსა მდინარისასა, და ვინილნე, რომელ ვინი ვაცთან, რომელნი შეუენებოდენ წყალსა, არა სმიდენ; და ყოველივე ესე მას წამსა შინა შეუენებულ-იყო თუხისა მსვლელობისაგან.

ბ.

ღ ვითარ განძარტებდა სალომე თითსა, მუის ღაღად-ჰყო და სთქუეს: ვად უღმრთოებასა და ურწმუნოებასა ჩემსა, ვინდვან მე ვიკადრე განცდად ღუთისა ცხოველისა და აჭა სელი ჩემი ცეცხლისაგან განვარდების ჩემგან, და დაიდრიკნა მუხლნი თუხნი წინაშე ღუთისა მეტყუელძან: ღმერთო მამათა ჩუესნთაო, მომიხსენე მე, რამეთუ ვარ თესლი აბრამისა, ისააკისა და იაკობისა: ნუ სირცხვილეულ-მყოფ მე წინაშე მეთა ისრაილისათა, არამედ მრიდე მე გლასაგათა თუხ; ვინაიდვან მე ვუწეი, რამეთუ მე სახელისა შენისათუხ აღმინრულებიეს მსახურებაჲ ჩემი და შენგან მსურდა სახუიდელისა. და აჭა წარმოსდგა ანგელისი უთელისა და რქუეს მას: სალომე, სალომე, უთვალსა შეკმნეს შენი: მიართვი სელი შენი ყრმასა მაგას და იზყარ იგი და იქმნას შენდა სიმრთელე და მსინრულება. და მივიდა სალომე და მიიქვა იგი ხელთა ზედა, მეტყუელძან: ამას თაყვანის-კცემდე, ვინადვან ესე მეუფე დიდი იმუეს ისრაელისადა, და მუის განი-

კურსს ხალაძე და გამოვიდა ქუაბით განმარტლებული, და აჭა სმა
ესმენეს მას: ხალაძე, ხალაძე, ნურაღს ვინმე უთხრობ განსაკრთო-
მელსა ამის სილვისათვის, რაღაცა იხილე, ვიდრემდის არა აღვიდეს
ყრმა ესე იერუსალიმად.

კა.

ღ აჭა მსებ განემზადა წარსკლად ურიასტანად. სოლო ბეთ-
ლემს შეიქმნა დიდი აღშოფოთებაჲ, მით, რომელ მოვიდნენ მოგონი
და იტყოდენ: სადა უკვე იშვა მეფე ურიათა? რამეთუ ვინილეთ ჩუ-
წნ ვარსკვლავი მიხი აღმოსავალს და მოკედით თაყვანისცემად მი-
სა. და ესმა რა იროდის შეძრწუნდა და წარავლენსა მსახურნი მო-
გოთადმი, და შეძგომი მოუწოდა მღჳდელთ-მთავართა და ჳკითხვი-
და მათ, მეტყველი: ვითარ წერილ-არს ქრისტესთვის, სადა უკვე-
ჳკრ-არს შობაჲ მისი? და ეტყოდეს მას: ბეთლემს ურიასტანისასა,
ვინადგან ესრეთ წერილ-არს; და განუტეგნა იგინი. მიერიდგან ჳკით-
ხვიდა მოგოთა, მეტყველი მათდა: ვითარი ნიში იხილეთ შობილი-
სა მეუფესათვის? მოგოთა მიუგეს: ჩუწნ ვინილეთ თურიად დიდი
ვარსკვლავი, რომელი მნათობდა შორის ვარსკვლავთა მათ და ახნე-
ლებდა მათ ესრეთ, რომელ ვარსკვლავნი ესე კნინ ოდენდა ჳხხნდეს,
და ესეთითა სახითა ჩუწნ ვსტანით, ვითარმედ იშვა მეუფე ურიათა
და მოკედით თაყვანისცემად მისა. და რქჳს მათ იროდი: წარკედით
და მოიძიეთ, და ოდეს ჳზოგოთ იგი მითხარით მე, რათა მეცა მი-
ვიდე და თაყვანისცე მას. და გამოვიდნენ მოგონი, და აჭა ვარსკვ-
ლავი რომელი იხილეს აღმოსავალით, წინაუძლოდა მათ, ვიდრემ-
დის მოიწივნენ იგინი ქუაბად, და დასდგა შესავალსა ჳკდა მის
ქუაბისასა. იხილეს ყრმაჲ იგი მარიამისთანა დედისა მისისა და
აღაღეს საუნჯე და შესწირეს მისა ოქრო, გუნდრუკი და მური, და
მოიღეს ბრძანებაჲ ანგელ-ოხისაგან, რათა არღარა მიიქცნენ ურიას-
ტანად, არამედ ხსვით გზით წარვიდნენ სახიდ თვისად.

კბ.

მამის ირადიმ გულისხმდაჲყო, რამეთუ იგი მოიკიცხა მოგუ-
თა მათგან, განრისხნა, და წარავლინნა მომხვრელნი და ეტყუდა
მათ: მოაკვდინენით ყრმანი რრიწლიდგანი და უდარესნი; სოლო
მარიაჲს რა ესმა ესე, რამეთუ მოხვრიან ყრმანი, შეშინებულმან
მიიქრეს ყრმა იგი თჳსი და შესვია იგი და მიაწვინა ბაგასა პირუტყვ-
თასა. ელისაბედს ესმნეს რა, რამეთუ ეძიებენ იოანეს, წირიყვანა
და წარვიდა მთად და მიმოხილვიდა თუ სადა დაჰმალოს იგი, გარ-
ნა არა იყო აღგილი ფარული, და აღმოუტყვა ელისაბედ სმად-
დიდი და სთქვა: მთაჲ ღმთისაჲ მიიღე დედა ძითაჲრთ! და ძეის
განელო მთა და მიიღო იგი და განუნათლებდა მათ ნათელი და
იყო მათთანა ანგელონი.

ბბ.

ამის შორის ირადი ეძიებდა იოანეს, და მიუკვლინა მამასა
მისსა მეტყუელმან თუ სადა დაჰმალე შენ ძე შენი? სოლო იგი ზა-
ხუსს უკებდა მათ: ძე გარ მსახური ღმთისა და კჳგიე ტადარსა ში-
ნა უოვლისასა და არა უწეი, თუ სადა იპოების ძე ჩემი. და მივიდ-
ნენ მსახურნი და ესე ყოველი აუწევს ირადის; განრისხნა ირადი
და ბრძანა: ძე მისი მეფობდეს ისრაილსა ზედა, და მიუკვლინა კვა-
ლად მეტყუელმან: სთქუ ჭემდარიტი თუ სადა იპოების ძე შენი?
ვინადგან უწეი შენ, რამეთუ სიტყვსლე შენი სელსა შინა ჩემსა
არს. და მიუგო ზაქარია: ძე გეწამები ღმერთსა, — უკეთუ შენ დას-
თხეკ სისხლსა ჩემსა, მამინ სისხლსა ჩემსა მიიღებს უოვალი, მით
რამეთუ შენ დასთხეკ სისხლსა უბრალოსა წინაჲე ტადრისა ღმთისა.
და განთიად დღესა მას ზაქარია მოკლულ-იქმნა, და ძეთა ისრაი-
ლისათა არა უწეოდენ, რამეთუ იგი მოკლულ არს.

კდ.

ღ უამსა რა აძბორის ყოფისასა, შეკრბნენ მღჳდელნი ტაძარ-
სა შინა, და არა წინა-უძლოდა მათ ჩვეულებრივი გურთხევა ზაქარია-
სნი. და მდგომარე იყვნენ მღჳდელნი მოძლოდნენი ზაქარიასნი,
რათამცა მოიკითხონ იგი ლოცვითა და აღიდებდენ მალაღსა, და
კინადგან-ჰყონა მან, მაშინ ყოველნი იგი მოცულ-იყვნენ შიშითა,
გარნა ერთმან მათგანმან იკადრა და შევიდა შინაგან სიწმიდესა და
ინილა საგურთხეველსა ზედა სისხლი აღდულებული და ესმნეს ხმა,
მეტყველი: ზაქარია მოკლულ-არს და არა აღიხორცოს სისხლი მისი,
ვიდრემდის ნაცვალ-აგოს მის წილი. ესმნეს რა სიტყვანი ესე შეე-
შინა მას ჳ გამოვიდა და უთხრა მღჳდელთა, და მათცა იკადრეს და
შევიდნენ ინილეს რადაცა იყო, და ზღუდეთა ტაძრისათა სმა-ჰყვეს
გოდებისა და თვთ მათცა დაიპეს შესამოსელი ზეიდგან, ვიდრე
ჰკედმდე; ხოლო გვაძი მისი ვერ ჰპოეს, არამედ ჰპოეს სისხლი მი-
სი ჰჳს-ჰმნილი, და განკრთომილნი შიშითა გამოვიდნენ და უთხრეს
ერსა, რამეთუ ზაქარია მოკლულ-არს და ესმნეს ყოველთა თესლ-
ტომთა ერისათა მისთჳს, და იგლოვდენ სამ-დღე და სამ-ღამე. შემ-
დგომ სამისა დღისა მღჳდელთა ზრასკა-ჰყვეს, თუ ვინ დაადგინონ
ნაცვალად მისა, და გამოუხდა წილი სვიმეონს; და იგი უწყებულ
იყო სულისაგან წმიდისა, რამეთუ იგი არა ინილავს სიკვდილსა,
ვიდრე არა ინილავს ჰრისტე ხორციითა.

კე.

ხოლო მე იაკობ აღვსწერე რა ისტორია ესე იერუსალიმს,
უამსა ყოფილისა მის შოგოთისასა, ოდეს მოკვდა იროდი, ვიმაღვი-
დი უდაბნოსა შინა, ვიდრემდის დასცხრა შოგოთი იერუსალიმსა ში-

ნა. ვადიდებ უფალსა ღმერთსა, რომელმან მომცნა ნიჭი და სი-
ბრძნე აღწერად მოთხრობისა ამის, იყავნ მადლი მისი ყოველთა ზე-
და მოძიშთა უფლისა ჩუქნისა იესო ქრისტესთა, რომლისა არს
დიდება უკუნითი უკუნისამდე. ამინ.

რუსულიდან გარდმოღებულარს. დეკანოზი გიორგი გამრეკელიძე.

სწავლა ღოცვისათვის უფლისა.

უფალა, გვასწავე ღოცუაჲ (ლუკას. თავ. მუ. 5). ესრეთი ღოცუაჲ აღაკლინეს ოდესმე მოციქულთა იესო ქრისტესთა ღოცვისათვის, და უფალმან ასწავა მათ, და მათ მიერ ჩუწნდა ყოველთა ღოცუაჲდ. ვითარ გუასწავა? მან მოგვცა ჩუწნ ესრეთი ღოცუა, რომელიცა არს სახე ყოველთა ღოცუათა, და ერთბაშად თუთ უუძგობესი სწავლაჲ ღოცვისათვის; ამისთვის რომელ იგი გუასწავებს, რადხათვის თანამდებარით ღოცუაჲდ, რადხათვის უწინარეს, რადხა შემდგომ და ვითარითა განწყობითა სულისათა. ქრისტეანენო! ჩუწნ ყოველთა უწყით ღოცუა ესე უფლისა, და ეკვლებიაცა სშირად განგვიძეორობს ჩუწნ ამას. და რად არსა? ჩუწნ ყოველთა უწყით ესე ვითარცა ჯერად არსა? შესაძლებელ არს, ყოველნი ვიგულისხმიანებთ გონებითა, ესე იგი ვიტყვით ღიწხებასა სიტყუათა ღოცვისათა, მაგრამ ნამდვილი არს ესე, რომელ არა ყოველნი ვსცნობთ სიტყუებასა მისსა გულისათა; ესე იგი — წარმოვსთქუამთ ზიროთა სიტყუათა ღოცვისათა და არა ვგონობთ სიღრმესა მათსა საგონობელითა გულისათა, რომელ ღოცუა უფლისა მისცემიეს არა ესოდენ გონებასა, რადდენ ბაგეთა ჩუწნთა, და იგი მაშინ მხოლოდ იქმნების ღოცუაჲდ ჩუწნდა, ოდესცა წარმოითქმის არა მხოლოდ ბაგითა, არამედ სრულითა გონებითა და გულისათა. გარსა ვისწავოთ, საყვარელნო, ვისწავოთ თუთ ღოცვისაგან უფლისა, ვითარ თანამდებარით

ღმრულებად ჭაზრთა მისთა, და დაუხველად წარმოთქმად მისა.

უფალა, გვასწავე ჩუწნცა ლოცუნად! გუასწავე, ვითარ ვიგულისხმეთ ჩუწნ სულისთა და გულისთა მოცემული შენამიერ ლოცუნა, და ვითარ ვინარგებლეთ მისგან?

უფალი ესრეთ გვიბრძანებს: ოდესცა ილოცვიდეთ, ჭსთქუთ: მ ა მ ა ო ჩ უ წ ნ ო, რ ო მ ე ლ ი ს ა რ ც ა თ ა შ ი ნ ა!

ძმანო ქრისტიანენო! ვითარ ძალაღაწს ცნობისათჳს და ტკბილ გულისათჳს სიტყუა ესე ღუთისადმი: მ ა მ ა ო ჩ უ წ ნ ო! ამა ერთსა სიტყუასა შინა გამოითქმების სრული ხარწმუნოება, სხსოება და სიუწარული ქრისტიანობრივი. და ესრეთ ჩუწნდა ცოდვილთა მოცემულაწს ნება, რათა უწოდეთ ღმერთსა მ ა მ ა დ ჩ უ წ ნ დ ა. ვისგან და რისათჳს მოცემულაწს ჩუწნდა ესრეთი ნება, ესრეთი ძალაღი ღირსება? ყოველი ვიგულისხმებთ, ოდესცა მოვიხსენებთ, რომელ ნება ესე მოცემულაწს ჩუწნდა მხოლოდ შობილისაგან მისა ღუთისა, ჩუწნისა მხსნელისა, რომელმანცა თჳსითა ვნებითა და ჯუარცმითა მოგვიყინა ჩუწნ ყოველთა მამობრივი სიუწარული და მოწყალება ღუთისა ძამისა და ითხოვს ჩუწნგან მხოლოდ ხარწმუნოებასა და სიუწარულსა, ვინაოდგან თქმულაწს: რ ა ო დ ე ნ თ ა ი გ ი შ ე ი წ ე ნ ა რ ე ს, მ ო ჭ ს ც ა მ ა თ ს ე ლ მ წ ი თ ე ბ ა შ კ ი ლ ღ უ თ ი ს ა ყ ო თ ა დ რ ო მ ე ლ თ ა ჭ რ წ ა მ ს ს ა ს ე ლ ი მ ი ს ი (იოანესი თავი 1.). ვირწმუნეთ, ძმანო, უფალი და შევიყვარეთ იგი ყოვლითა გულისთა, და ვიქმნებით შვილნი ღუთისანი, და ღმერთიცა იქმნების ჩუწნდა არა მსაჯული მრისხანე, არამედ მამა მწყალობელი. არა გრძნობა, ქრისტიანეო, ვითარ ესრეთსა ხარწმუნოებასა და სიუწარულსა შინა განცხორებებთან ყოველნი უმჯობესნი ხსნობანი შენნი? ყოვლისა შემძლებელი ღ ყოვლადსახიერი მამა არს ხსნობა შენი, და რაღ არს შეუძლებელ მისდა? ესრეთ, შეუდგით. ქრისტიანენო, ღმერთსა, ვითარცა შვილი მამასა, შეუდგით

სარწმუნოებითა, სახოებითა და სიყვარულითა ძეებრივითა, ვითარცა გუასწავებს ჩუქნ მორადება ლოცვისა უფლისა: მ ა მ ა რ ჩ უ ლ ნ რ! დაჰსდგე რა ლოცვასა ზედა, ჭსთქვი სულისა შინა თვსსა ესრეთ: “ღმერთო საუკუნეო! თუძცა მე ცოდვილი ვარ, და თუთ თავისა თვისადმი უღირსი სიყვარულისა შენისა, გარნა სახიერებისაებრ უფლისა ჩემისა იესო ქრისტესი მე ვარ შენი და შენ მამა ჩემი! მამაო ყოვლად სახიერო და ყოვლად შემძლებელო! მოიხილე ჩემზედა და და იხმინე ჩემი მხოლოდ შობილისათვს ძისა შენისა, ჩემისა მაცხოვრისა და უფლისა!,,

შევხსწათო გუაჲდა, ვითარ იგივე სიტყუა: მ ა მ ა რ ჩ უ ლ ნ რ, მოითხოვს ჩუქნგან არა მხოლოდ სიყვარულსა ღუთისადმი, არამედ სიყვარულსაცა მოუყასთა ჩუქნთადმი. უფალი ამცნებს ყოველსა მორწმუნესა თქმად არა — მ ა მ ა რ ჩ ე მ რ, არამედ მ ა მ ა რ ჩ უ ლ ნ რ. რადასათვს? ამისთვს რომელ ვითარცა თუთ იგი კეთილნებობისაებრ თვისსა განყოფს სიყვარულსა ზეციერისა მამისასა ჩუქნ ცოდვილთა შორის, და გვიწოდს ჩუქნ ძმად თვსად (ებრ. 2. 11.), — გვრეთცა მოითხოვს ჩუქნგანცა, რათა ზატვიხ-ვსცემდეთ ღმერთსა საზოგადოდ მამად ჩუქნდა, და ურთიერთარს ძმებად. უფალსა ჭსურს ყოველთა კაცთა კეთილი და ცხოვრება, რათა ჩუქნცა გვქონდეს სიყვარული ურთიერთისადმი და გვიუყარდეს თუთ მტერნიცა ჩუქნნი, ჳ კეთილსა უქმოდეთ მოძულეთა ჩუქნთა, ვითარცა მას უყვარდა მდეკარნი თვსნი და კეთილსა უქმოდა მათ, ჳ ილოცვიდა თუთ ჳუარს-მცემელთა თვსთათვს. ამისთვს, ქრისტიანეო, სდგე რა ლოცუასა ზედა ჭსთქვი გულისა შინა თვსსა გუაჲდა ესრეთ: “ყოვლად უზენაესო მამაო ყოველთა კაცთაო, მოხედე სახიერებითა შენითა ყოველთა კაცთა, მოხედე მამობრივად ჩუქნსა საზოგადოასა შეჭირვებასა უძლურთა ბუნებათა ჩუქნთასა, და იქმენ ჩუქნ ყოველთა მოწყალედ!,,

მამაო ჩუწნო, რომელი ხარ ცათა შინა. რადხათვს
გვეძნო ჩუწნ წარმოდგენად ღუთისა ცათა შინა? ღმერთი ყო-
ველგან არს, ცათა შინა და ქუწყანასა ზედა, ყოველსა ქმნილებასა
შინა თვსსა განისვენებს თვსითა ძალითა ჳ სელმწიფებითა. ხოლო
რადხათვს იტყვის, რათა ძლოცველი წარმოდგენდეს ღმერთსა
ცათა შინა? ამითვს, რათამცა ჩუწნ წარმოდგინოთ ყოვლად
უზენაესი დიდებულება და მიუწითომელნი სრულებანი ღუთისანი,
რომლისა წინაშე ანგელოსნიცა ცათა შინა იფარვენ ჰირთა თვსთა
და ეგებიან შიშითა, რათა ესრეთითა სახითა ღრმად ვწსტნათ
სიძაბლე და უბადრუკება ჩუწნი წინაშე ყოვლად უზენაესისა, და
რათა უამსა ღოცვისასა დაუტოოთ ჩუწნ გულთა ყოველივე ქვეუ-
ნიერი და მივეძარტნეთ ზეცურიხადმი, და რათა მტკიცედ ეგნენ
სულნი და გულნი ჩუწნნი ღოცვასა ზედა. და ესრეთ განვაწყობდეთ
თავთა ჩუწნთა ღოცვისადმი და ვიტყოდეთ გულთა შინა ჩუწნთა:
“შემოქმედო და შეუფეო ყოველთაო, მიუწითომელო, ძაღალო და
ყოვლადწმიდაო ღმერთო! ათასეული ათასეული და ბევრეული ბე-
ვრეული ანგელოსნი შიშითა გმსახურებენ შენ და კეთილმოწიწე-
ბით ადიდებენ ძლიერებასა შენსა ცათა შინა, და რად ვართ ჩუწნ
წინაშე შენსა? წინაშე დიდებისა შენისა ჩუწნ არს რად ვართ, გარ-
ნა ყოვლადსხიერებისადებრ შენისა გვსურს წოდებად და ყოფად
მამად, ჩუწნდა ვითარცა ანგელოსთათვს. ჳი ყოვლადსახიერო
და დაუსახამოო ძაღალო? ვითარცა დიდებულება, ეგრეცა სახიერე-
ბა შენი! ჳი მამაო ჩუწნო, რომელი ხარ ცათა შინა!

ესრეთითა სახითა ჰირველნი სიტყუნი ღოცვისა უფლისანი
გვასწავებენ ჩუწნ, ვითარ თანამდებარით განმზადებად ღოცვისა-
თვს და ვითარ ჳერსარს ღოცუა.

მთარგმნელი რუსულით, მღუდელი ვ. იმნაძე.

შ ე ს ხ მ ი თ ი მ რ კ ი თ ხ ჯ ა

მონასტრების ბლადოჩინისა, არსიძანდრიტის ტარსინი, დროსა მონილვისა მისძიერ დაკითხვარეკვის უდაბნოდას, თქმული იმავე უდაბნოს წინამძღურის არსიძანდრიტის გრიგორისაგან.

გიტნი ჩემნი იგი ჭ მიტინან ჩემთა მათ (იონე ი, იდ), იტყვის დიდი მწყემსთამთავარი ჭ უფალი ჩუწნი იესო ქრისტე. მამა სადაძე ურთიერთარსი ცნობა შორის მწყემსთა ჭ ცხოვართა ჭ უძეტეს ძმათა შორის არს საჭირო, ვინაფთგან მას ზედა დაეფუძნების სულიერი კავშირი ჭ ერთობა.

შენ, ყოვლად ჰატოხანო მამა, მიმზადვი სიტყვათა მათ ქრისტესთა, ვითარცა მწყემსი კეთილი, თუძცალა მიტნი ჩუწნი და ჩუწნიცა გიტით შენ, გარსა მოკალეობისაგამო შენისა, კეთილანუბე აწ მონილვად ჰირისპირ საყოფელისა ამის ჩუწნისა. კეთილ ჭ სასურველ არს შემთხვევა ესე! მოკედ უკუწ ჩუწნიდა ჭ გვასარენ ჩუწნი სინარულითა დიდითა; მოკედ ჭ მონილენ ადგილნი ესე წმიდათანი, სადაცა დირსი მამა დაკით, კაცი იგი ზეტყერი ჭ ანგულახი ქვეყნიერი, ნათობდა სულიერითა ბრწყინვალეობითა ჭ იღვწიდა მრავალთერითა ღვაწლითა.

აჴა ესერა შეკრებულვართ შენ წინაშე ძმანი ამის მონასტრისანი. იყო დრო, რდესცა კრებული მისი შესდგებოდა ბევრეულთაგან, სოლო აწ ინილვების მტირე რიტსვითა ჭ დავრდომილ; გარ-

ნა სიმცირესა ამას შინა ჩუქნ ვნუგეშობთ ტკბილითა მით აღთქმი-
თა, რომელიცა იტყვის: ნუგეშინინ მცირესა მასსა სამ-
წყესასა, რამეთუ სათნოიყო მამამან თქუქნმან ზე-
ცათამან მოცემად თქუქნდასას უფეკელი. (ლუკ. იბ. ლბ).

მისთვის უმეტესად სასურველად ჩუქნდა მოხვლა ესე შენი,
რამეთუ ზირაუთნებელად გსადით შენ, ყოვლადღირსო მამო, ვი-
თარცა სიერძითგანვე აღზრდილსა უბიწოებსა შინა ჭ მადლსა კე-
თილ მონაზონებისასა. შენ მიერ ვისწავებთ ჩუქნცა გზასა მას სუ-
ლიერისა წარმატებისასა ჭ განკმტკიცდებით სიყვარულსა ჭ მოწი-
ლებასა შინა. დაღაცათუ ისილგებოდეს ჩუქნ შორის ვითარძე ნა-
კლუღევანებაჲ, მარადის მოუწოდოთ მადლსა მას უზენაესსა, რომე-
ლიცა უძღურებსა განკურნებს ჭ ნაკლუღევანებასა აღავებს. განკე-
შორებით რა სილგტოღვითა უდაბნოსა ამას შინა, უგზოსა ჭ ურ-
წყულსა, ჩუქნ მოკვლადებით აქა დმერთსა მაცხროვასა ჩუ-
ქნსა სულმოკლებისაგნ ჭ ნიაკქარისა (ფსალმ. ნდ,
ძუს. ჭ. თ.).

შეაერთე უკუქ შენცა, ყოვლადპატოოსანო მამო, წმიდანი
ლოცვანი შენნი ლოცვათა ჩუქნ უღირსათა, ჭ მოკვდ სავანესა ამას
შინა წმიდისა დავითისასა თაყვანისცემად საოულავისა მისისა. გურ-
თხეულ სარ შენ, მომავალი სახელითა უფლისათა!

მოკლე ისტორიული განხილვა საღმრთო მსახურების
წიგნთა მართლმადიდებელის ქართულთ ეკკლე-
სიისა. (*)

2. სამოციქულო.

ამ სახელით იწოდების წიგნი, რომელიც შეიცავს თვს შორის
საქმეთა ზე ყოველთა ეპისტოლეთა წმიდათა მოციქულთასა. იგი
იკითხვის ეკკლესიაში ისე, როგორც რომ სხსარება, და ამითვე სა-
ხარების მგზავსად დაყოფილია დასაწყისებზედ.

არ ვიცით სახელდობ რომის მომხდარს სამოციქულოს და-
ყოფა დასაწყისებზედ. იუსტინე მოწამე იტყვის, რომელ კითხვა
წიგნთა ხლისა აღთქმისათა შეადგენდა ნაწილსა საზოგადო ღუთის-
მსახურებისასა, და ისეკ იმისკე დროს, მეორეს საუკუნეში, კი-
თხულოდნენ ეკკლესიებში წერილთა მოციქულთასა. ეგრეთვე უწ-
ყებულარს, რომელ იმა წერილთგან წარიკითხებოდნენ იმ გვარ-
ნი საკითხავნი, რომელნიც შეესაბამებოდნენ დაწესებულთა დღეთა.
ესრეთ ისეკ მესამე საუკუნეში ჩვეულებად იყო დადებული, რომ
ქრისტეს შობის დღეს წარეკითხათ პირველი თავი მათეს სხსარები-

თავი ამ სტატიისა იხილე სახულოერო მსხარებელის აპრილის
წიგნში 1865 წლისა.

სა; ვნების კვირაში წარვიითხავდნენ უკანასკნელთა თავთა იმავე სახარებიდგან, სადაც აღწერილ არიან უკანასკნელი დღენი ქრისტე იესოს ცხოვრებისანი. გარნა პირველს საუკუნეში საკითხავნი საღმრთო წერილისაგან დაინიშნებოდნენ ეგრეთ, ვითარცა ენებათ მწყემსთა ეკკლესიისათა და ამისთვის იმ დროს არ იყვნენ იგინი დაყოფილნი დასაწყისებზედ. მეოთხე საუკუნის მწერალნი უჩვენებენ, რომელ დანიშნულ დღეებში ეკკლესიაში იკითხვიდნენო წერილთაგან ახლისა სჯულისა წინათვე აღნიშნულნი ნაწილნიო. ესრეთ იოანე ოქროპირი ერთს თავის განმარტებაში უჩვენებს თავის მსმენელთა, რომ იმათ თავიანთ სახლებში წინათვე წავითხონ იგივე სახარების თავნი, რომელნიც, იქმნებიან ეკკლესიაში წარკითხულნი.

აქედგან ჭხანს, რომელ იოანე ოქროპირის დროს ღუთის-მხარეებზედ დანიშნულ დღეებში იკითხებოდნენ ახლის აღთქმისაგან წინათვე დანიშნულნი თავნი. წმიდა იოანე ოქროპირი კვლავდცა იტყვის, რომელ იმის დროს ზსეჲის კვირიაკიდგან მეგრესებს დღემდინ იკითხოდნენ საქმენი მოციქულთანი. შეიძლება ვსთქვათ, რომ სამოციქულო, იოანე ოქროპირის დროს, იყო დაყოფილი 55 ნაწილად, რადგანაც მას შეუდგენია ამ წიგნზედ 55 განმარტებანი. სამოციქულო აწ შეიცავს თვს შორის 51 დასაწყისსა.

მესუთე საუკუნეში თვითოეულს დღესა და კვირიაკესა აქუნდნენ დანიშნულნი საკითხავად საკუთარნი იგავნი და ისტორიანი სახარებისა. ამის დასამტკიცებლად ჩვენ ვხეობთ განმარტებათა მესუთე საუკუნის მწერლის ანტონისასა მეზვერისა და თარისეულისათვს, ზაქესთვს და უძღების შეილისათვს. გარნა მესუთე საუკუნეში ისე ვრცლად არ იქმნებოდნენ დაყოფილნი წიგნნი ახლისა აღთქმისანი, როგორც ჩვენ ეხლა ვხედავთ, ამისთვის რომელ-მანე ერთი დღესასწაული ეკკლესიას დაუწყებია შემდეგ ყაში და მათთვის დადებულან შესაბერნი საკითხავნიცა სამოციქულოდგან. იოანე დამას-

ქელს და თეოდორე სტუდელს, რომელთაც აღწერეს ვრცლად ტიბიკონში წესი ღმთისმსახურებისა უეჭველად დაუუკიათ სახარება და სამოციქულო საყრველ-დღეო საკითხავად ჭ ამ ტიბიკონში ვრცლად აღნიშნულაჲს, თუ რომელ დღეს რა უნდა წარიკითხებოდეს სახარებიდგან და სამოციქულოდგან. მამასადაამე სრული განყოფილება სახარებისა და სამოციქულონი დასაწყისებზედ უნდა მიეწერებოდა მერვე საუკუნესა, როდესაც უცხოვრიათ ამ სხენებულთა მამათა.

3. ტ ი ბ ი კ ო ნ ი.

ტიბიკონი იწერებოდა თუ შორის ვრცელთა განონთა, მანკებულთა, თუ ვითარ ჯერაჲს აღსრულება ღმთისმსახურებისა იმ დღეს, როდესაც დაემთხვევიან ერთად რამდენიმე დღესასწაული და როდესაც დღესასწაული დაემთხვევიან შეცვლით სხუა და სხუა დღეებში, ანუ ვითარ ჯერაჲს შეერთება თვენის საგალობელისა, მარხვისა და ზადიკისა პარაკლიტონის საგალობელთან და ვითარ ჯერაჲს ვითხვა მარხვისა ანუ ზადიკისა ნაცვლად პარაკლიტონისა. ამასთანავე ადგილ და ადგილ დაერთვიან განონნი სმარებისათვის სანოვარისა საზოგადოთ ქრისტიანეთაგან, ხოლო განსაკუთრებით მონაზონთაგან. ტიბიკონი, როგორც იტყვის სიმეონ სოლუნელი, პირველ შედგენილად საბა განწმედილისაგან, რომელი იყო წინამძღუარნი მისივე სახელის მონასტრისა პალესტინესა შინა და ჭცხობებდა მესხეთე საუკუნეში ქრისტეს შობიდან, ხოლო მას მიუღია იგი ღირსისა მამისა ეფთვიმისაგან, რომელმან აღაშენა ლავრა პალესტინისა და თეოკტიტესაგან, ხოლო ამით მიიღეს სარიტონ აღმსარებელისაგან 270 წელსა. გარნა ვინაღდან უმეტესი ნაწილი საგალობელთა, რომელნი მოხსენებიათ ტიბიკონში, შეტანილადნიან საღმრთო მსახურებაში მერვე და მეცხრე საუკუნეში, მამა შეგვიძლიან ვთქვათ, რომელ ხვენ მიგვიღია საბა განწმედილის ტიბიკონ-

ნიდგან მხოლოდ პირველი წესდებულებანი ხადმოთო მსახურების აღსრულებისა და კანონნი ცხოვრებისათჳს ქმათა მონასტრისათა. ხოლო რადცა შეესების სხუათა ვრცლად მოხსენებულთა კანონთა, იხინი დართულარნი წმიდის საბას ტიბიკონში შემდეგ დროებში სხუა და სხუა პირთგან.

პირველი დამმეტებელი ამა ტიბიკონისა იყო სოფრონი პატრიარსი იერუსალიმისა, რომელი სცხოვრებდა მეშვიდე საუკუნეში. სიმეონ სოლუნელი იტყვის, რომელ ამ დროს, ოდეს არაბნი დაეცნენ პალესტინეს, წმიდის საბას ტიბიკონი დაიკარგაო, გარნა წმიდაძან სოფრონძან ჳზოვა იგი, გაასწორა, დაუძატა და გარდასცა სასმარებლად მათ ეკკლესიათა, რომელნი იუვენ ამის უწყების ქვეშე. შემდეგ საუკუნეში ეკკლესიამ მოიღო მრავალნი საგალობელნი კონსანგან მაიუმის ეპისკოპოსისა, იოანე დამასკელისგან, და სხუათა ეკკლესიის საგალობელთ მწერალთაგან, და ამის გამო წმიდის საბას ტიბიკონს დაერთო ახალი დამატება. გარნა დირსძან იოანე დამასკელძან, რომელსა მიუწერენ ამ საუკუნეში ტიბიკონის გამართვასა, არ შესცვალა ძველი წესი მისი. მერვე ჭ მეცხრე საუკუნეში კვალადცა განმრავლდენ სასულიერო საგალობელნი, რომელნიც თეოდორე სტუდელძა ჭ სხუათა მონასტერთა ჭ ეკკლესიის წინამძღუართა დაურთეს ღუთისმსახურებასა. მხოლოდ ერთი რამ იყო დამაბრკოლებელი და საეჭვო, ესე იგი, თუ ვითარ აღესრულან ხადმოთო მსახურება იმ დღეს, ოდეს დაემთხვიონ ერთად ორი, გინა საძი დღესასწაული. ამ გვართა შემთხვევათათჳს მეცხრე საუკუნეში მარკოზძან წინამძღუარძან წმიდის საბას მონასტრისამ და შემდგომ ინდრუთის ეპისკოპოსძან აღწერა კანონნი, რომელნიცა ტიბიკონში ცნობილარნი მარკოზის თავებად. გარნა ესეც უნდა ვსთქვათ, რომელ შემდეგ ეამშიაც ტიბიკონისთჳს დაურთვიათ დამატებანი. ამისვის რომელ საეკკლესიო წიგნებში არიან თხზულად

შანი იძა მწერალთა, რომელთაც უცხოვრიათ მათე საუკუნეში.

პირველთა საუკუნეთა ქრისტიანობისათა, თითქმის თითოეულსა სამთავროსა ქქონდა საკუთარი ტიბიკონი ეკკლესიებში, გარდა მათ ერთი მეორისაგან დიდი განსხვავება არა ქქონდათ. მეექვსე საუკუნიდგან დაიღვა საზოგადო სასმარებელად მონასტერთა და ეკკლესიათა შინა იერუსალიმისათა ტიბიკონი საბა განწმედილისა, ხოლო მეშვიდე საუკუნიდგან ყოველთა სსჟათა ეკკლესიათა შინა საბერძნეთისათა.

ქართულს ენაზედ ტიბიკონი წმიდის საბასი ითარგმნა ათონის მთაზედ 1062 წელსა გიორგი ოლთისელისაგან, რომელი იყო მოძღუარი გიორგი მთაწმიდელისა. გიორგი მიიტყუალა ათონის მთაში 1072 წელსა. გარდა ტიბიკონისა მან ჭსთარგმნა ბერძულით: სიტყვანი მაქსიმე აღმსარებელისა ჳ ოქროს-წყარო, იონე ოქროზირისა.

ს ი ტ ე უ ა,

დღესა ჰატოხანისა და ცხოველს-მოფელისა ჯუ-
რის ამაღლებისასა. (*)

რომელსა ჰნებას შეძგომად
ხემდა, უარსუას თაკი თხსი
ადიენ ჯუარი თხსი ჯ შეძ-
მიდგინ მე (მატთ. ივ. კდ).

თქუნ მახუასათ, ქრისტანო, ამა ტაძარსა შინა მისთხს,
რათა იდღესასწაულთ ამაღლება ჰატოხანისა და ცხოველს-მოფ-
ელისა ჯუარისა. მაგრამ იცითა თქუნ ამაღლება უფლის ჯუარისა?
არ მოვილოდინებ თქუნგან ჰახსსა და მოკლეთ გეტყვით მე
თქუნ ამა საქმესა, მართლ-ადადებელსა ეკლესიასა შინა იფრიად
წარჩინებულსა დღესასწაულსა.

ეკლამ უწყით, რომ იესო ქრისტე, შეძგომ მრავალთა და
მძიმეთა გნებათა, ეცუა ჯუარსა ზედა შორის რათა ავასკათა. —
როდესაც იგი მოკუდა, მაშინ რათა გულს-მოდგინე საიდუმლო მო-
წათეთა მისთა, იოსებ ჯ ნიკოდიმე, გაზდამოხსნეს გუამი მისი ჯუა-

(*) თქმული ტფილისის ჯუარის მაძის ეკლესიასი, 14 სექტემ-
ბერს, 1865 წელსა.

რისგან და დახდებს ბაღში ახალს სათლავსა. იმ ადგილს
ახლავს, სადაც იგი ჯუარს-ეცუა. — ჯუარცმული უთაღი, როგორც
წმიდა სახარება მოგვითხრობს, დაშთა სათლავსა შინა სამი დღე
და სამი ღამე. — მაგრამ დიდს ხანს დაშთენ თუ არა დედაძიწის
ზურგზედ ის ჯუარები, რომლებზედაც ეცუნენ იესო ქრისტე და
მასთან ორნი ავაზაკნი? — ეს სახარების მოთხრობიდაც არა ხნანს.

საღმრთო ზეპირსიტყუარება გვაუწყებს, რომელ ერთსა ბო-
როტის მოქმედსა რომის მეფესა, სასულად ელია ადრიანს, ფიცხელ-
სა მდევნელსა ქრისტინეთასა, უნდოდა არა-თუ მარტო მოხზობა
ქრისტეს სასელისა, არამედ სრულიად მივიწყებაცა იმ ადგილებისა,
სადაცა იესო ქრისტე დაიბადა, ჯუარს-ეცუა და დაეოლა. — ამ აზ-
რით მან უბრძანა, რომ ყოველი იგი ადგილები აღეკხრთ მიწითა
და შეძგომ იმ ადგილებზედ აღქმენებინათ ტადარი წარმართთა
დმერთათაოვს, ხოლო იერუსალიმის ქალაქისა უბრძანა ეწოდებინათ
იმის სასელით — ელიად, რათა თუთ ქალაქი, სადაც იესო ქრისტე
ახვავებდა და სასწაულთმოქმედებდა, მიეტა დავიწყებისათვს. ასრე
განიზრახვიდა მტერი ქრისტესი და ასრეც აღასრულეს.

მაგრამ ამ დიდს მოხერხებულს დაწყობასა კაცისასა რა შეეძ-
ლო იქა, სადაცა მოქმედებდა ხელი ყოვლადშემდეგელისა? ერთ-
ხელ, მოუნათლავმან ქრისტეიანად, გარნა კეთილსულმან და ქრის-
ტიანეთა მიძლებმან, ბერძნის მეფემ კოსტანტინემ დღისით
დაინახა ცაში ჯუარის სახე, გამონატული კარსკულავებითა, რომე-
ლიცა იყო გაბრწყინებული უმეტესად მზისა და რომელზედაც ეწე-
რა: “ამით სძლიე... ესე ჩვენება ნახეს მამის ყოველთა, რომელ-
ნიცა იყუნენ მასთანა. — უმეტესის შთაგონებისათვს სიზმარშიაც კი-
წყნა მას იგივე სახე და მასთანა ხმა ზეცით: “გააკეთე ესრეთივე
სახე და ასრეც მხედართა წინა: მამის დაამარცხებ არა-თუ მარტო

მაქსენტის, (*) ანამედ უოკელთა მტერთა შენთა, მეოქმან გამოიღვიძა სახარულევანის იმედით, გააკეთებინა მამინათვე ჭყარი რქონი ძვირფასის თულებით მოჭედელი, და რადგანაც კმზადებოდა ბორბტ-მოქმედის მაქსენტის საომრად, ამის თვის უბრძანა ეს ჭყარის სახე ეტარებინათ მხედართა წინა, ნაცულად სამხედრო დროშისა. — ძალითა ჭყარისათა მეოქმან კონსტანტინემან სამდვილ დაახლოვდა რძი კარგად, სახელოვნად და საქებურად და რა მობრუნდა ქალაქსა თვისსა, მიიღო წმიდა ნათლის-ღება ნიკომიდიის ქალაქსა შინა დედითაურთ თვისით ელენეთი.

შემდგომში, შთავრებითა ღუთისათა, კონსტანტინეს მოუვიდა კეთილ-მსახურებითი ჭყარი — მოძიება იმ ჭყარისა, რომელსა ზედა ეტყა მაცხოვარი ხუშნი იესო ქრისტე. — ამას წმიდა საქმისათვის გაგზავნა მან დედა თვისი ელენა იერუსალიმად, სადაცა იესო ქრისტემან მიიღო ჭყარით სიკუდილი. — ნეტარმან დედოფალმან, შემდგომ მრავალთა განსაცდელთა, იზოვა მოხუცებული ებრაელი იუდა, რომელმანცა ახუშნა მას ადგილი უფლის ჭყარ-ცმისა. — იმს ადგილსა იყო უკუშ ადმენებული ტაძარი კერძისა. — მოციქულთა-სწორმან ელენამ უბრძანა, რომ დაექციათ ტაძარი ესე სამიწკვლიანათ, გარდაიუანტათ მიწა ჭყარის მიხი, ხოლო შატრიარსი მაცხარი სამღუდლო კრებითურთ ეკედრებოდა აქა დმერთსა, და შეესყულად აღმოვიდა მიწიდგან ფრიად საკვირველი კეთილ-სუნსელება. მამინ დაუწევს მიწას თხრას და იზოვებს დაფლული კუბო, სამი ჭყარი და ლურსმნები.

მაგრამ ამ დროს მოხდა მათში მიუხდომლობა მას ზედა, თუ რომელი ამ სამთა ჭყართაგანი იყო ჭყარი იესო ქრისტესი. მიუხდომლობა ესე დაიწყო ამ სახით: იმ უამათ მისხვენიდნენ სხენებულის ადგილის ახლოს მიცუალბუღს ქალსა დასამარსავად. შა-

(*) ეს იყო სიძე ჭ სასტიკი მტერი კონსტანტინესი.

ტრიაწმან მკარმი უბრძანა დაესვენებინათ მიცუალებული, იწუეს მიცუალებულსა ზედა დაღება ამა ჯუჭრებისა, თუთოეულისა ცალ-ცალკე. — როდესაც ჯერი შესუდა ჯუჭრსა იესო ქრისტესსა, მაშინ, მისის ღუთაებრივს ძალითა, ქალი გაცოცხლდა და აღსდგა. — განსა-რებული დედოფალი ელენა მუხლამოდრეკით ემთხვია ცხოველს-მყოფელსა ჯუჭრსა და შემდგომ ემთხვივნენ ეგრეთვე ყოველნი მსლე-ბელნი მისნი. — მაგრამ, რადგანაც მრავალთა, ფრიადის კიწრობისა გამო, ვერ შეიძლეს მთხვევა უფლის ჯუჭრისა, ამის თვს ითხოვეს მათ, რათა ეჩუწნებინათ მაინც მათთვის ესე დაუფასებელი საუნჯე. — მაშინ ჰატრიაწმი მკარმი აღსასრულებელად ერის სურვილისა, და-დგა მალაღსა აღგიღსა ზედა და რაოდენმე გზის ასწია მალა ჯუჭ-რი ქრისტესი ერისა საჩუწნებელად, და ერიცა გამოუთქმელის სი-სარულით დაღაღებდა: უთალო შეგვიწყალებენ!...

ამა დროდგან არის დაწესებული ბერძენთა მართლ-მადიდე-ბელსა ეკლესიასა შინა დღესასწაული ჰატრიოსანის ჯუჭრის ამაღლე-ბისა, რომელსა ჩუწნცა ვდღესასწაულობთ დღესა სახსენებელად მას ზედა ჯუჭრ-ცმულისა უფლისა ჩუწნისა იესო ქრისტესა.

ამისგან უნდა ვისწავოთ ჩუწნ, მართლ-მადიდებელნი ქრის-ტიანენო, რომ გარდა ამა საუფლოდსა ჯუჭრისა არის მეორე ჯუ-ჭრი—შინაგანი, რომელიცა უჩუწნსა ყოველთა ჭეშმარიტთა მორ-წმუნეთა თვხთა თუთ იესო ქრისტემან: “რომელსა ჭნებავს ჩე-მდა მოხუღა, სოქუა მან, უარ ჭყავს თავი თვხი, და აღიღენ ჯუჭრი თვხი, და შეიმომიდეგინ მე, (მატთ. 16, 24.).

როგორათაც ხილული ჯუჭრი, რომელსა ზედა ეცუა იესო ქრისტე, არის სამკერძოვანი, ეგრეთცა შინაგანი, სულიერი ჯუჭრი ქრისტესი არის სამკერძოვანი და დასდებს ყოველსა ქრისტიანსა ზედა სამთა შემდგომთა მოკაღყოლობათა.

1) უარის ყოფასა თავისა თვისისა. — რას ნიშნავს ესე უარისყოფა? ნიშნავს: დატეკებას ცოდვილის ჩუქულებიანსა, აღსოცუასა გულიდგან მისა, რადცა არის ღმრთის ნების წინააღმდეგი, არაქონასა გულსა შინა ცუდთა სურვილთა და განზრახუათა, ყოველის ღონისძიებით განშორებას ცოდვის შემთხვევისაგან, ბოროტისა მოუნდომელობას და უქმნელობას სხვისათვის და ყოველისა მოქმედებასა სიყვარულისათვის ღმრთისა. უარისყოფა თავისა თვისისა, სიტყვისამებრ ჰაკლე მოციქულისა, ნიშნავს: ყოფასა მკუდრად ცოდვისათვის და ცოცხლად ღმრთისათვის (რომ. 6, 11.)

2) აღებასა ჭეშარისა თვისისა. რას ნიშნავს ესე ჭეშარის აღება? ნიშნავს აღებასა და ტარებასა არა მარტოდ იმ ჭეშარისა, რომელიც გვეძლევა ჩუქნ დროსა ნათლისღებისასა, რომელიც არის სილული და მხოლოდ ნიშანი ქრისტიანობისა, არამედ იმ ჭეშარისასა, რომლისა აღებასაცა გვიბრძანებს ჩუქნ იესო ქრისტე, რომელიცა არის შინაგანი და რომელსაცა შეადგენენ: ვნებანი, მწუხარებანი, და უსიამოვნებანი ცხოვრებასა შინა. — ყოველი ესე ჭეშრები უნდა მივიღოთ და ვატაროთ უყვედრელად. — გაჯავრებით ვინმე თუ დაგტინით ვინმე, უმადურად გექცევით ვინმე, გტანჯავთ სიღარიბე თუ სხუა რომელიმე მწუხარება, — ყოველი ესე უნდა მოითმინოთ სიყვარულით, სიხარულით, სიმაგრით და ზეციერის ძეგუფის მადლობით. — როდესაც მოქცევით ამ გუარათ, მაშინ ატარებთ ჭეშარსა ქრისტესსა.

3) შედგომასა ქრისტესსა. ესე ნიშნავს ყოველის სჯიმით იესო ქრისტეს მოქმედების მიბადვასა. როგორც სცხოვრებდა და იქცეოდა ჩუქუნასა ზედა იესო ქრისტე, ისე უნდა იცხოვროს და იქცეოდნენ ყოველი მისნი მოწმუნენი. — ყოველი წმიდანი ჰბამავდენ იესო ქრისტესსა და ყოველი იგინი არიან სიტკბოებასა შინა ზეციერისა სიხარულისასა.

კბრეთ, კეთილ მსახურსა ქრისტისაჲს, იხმინეთ სიტყუა იუ-
სა ქრისტესი, აღასრულეთ ყოველივე, რასაც იგი გახსენებთ, აღა-
სრულეთ დაუყოვნებლად და წმიდის სარწმუნოებით, და მამის იქ-
მნებით ჭკმძარცისი მოწმუნენი და საუჭარელნი მოწაფენი მისნი;
იცხორეთ ისე, როგორც ბრძანებს ღმერთი, და მამის უფალი და-
გვაწესებს ჩუენ იმ ადგილსა შინა სამართისასა, სადაცა ყოველნი
მართალნი განიხუენებენ. ამინ.

მღუდელი და კით ჭრელაკვი.

უმაღლესი რესკრიპტი, გამოცემული ყოვლადსამღუ-
დელის საქართულელის ექსარხოსის, ქართლის და კა-
ხეთის არხიეპისკოპოსის ევსევის სახელსეჲდ.

ყოვლადსამღუდელი საქართულელი ექსარხოსო, ქართლის და
კახეთის არხიეპისკოპოსო ევსევი.

გრძელაჲსამიერი მწუქმთამთავრული მსახურება თქუენი მარა-
დის მიაქცევდა თჳსს ზედა საკუთარსა ყურადღებასა ჩუენსა.
შრომობთარა მხედ კეთილგანწყობისათჳს სხუა და სხუა ტომთა-
გან შედგარისა სამწყობლსა, თქუენ იღვეით ეგრეთვე დიდსა საქ-
მესა შინა განათლებისასა ნახევარკულურთა მათ ტომთა სწავლითა
ქრისტესითა, — ამა ჭკმძარცითა წინდითა მათისა მშვიდობიანო-
ბისა და წარმატებისათა სარბიელსა ზედა მოქალაქობისასა. დამოწ-
მებისაგამო მისის იმპერატრების უმაღლესობის კავკასიის სამე-
სტნიკისაგან ესკუითარისა მხსობითისა და სასარგებლოლსა მსახუ-
რებისა თქუენისა, გვსურსარა აღმოჩენა ახლისა ნიშისა ჩუენისა
სათნოყოფისა, ყოვლადუმოწყაღესად გიბრძე თქუენ აღმასის
ჭუარსა გუნგულასა ზედა სატარებელად.

მივანდობარა თაკსა თჳსსა წმიდათა ლოცუათა თქუენთა,
დავძობი მარადის კეთილმადრკვილად თქუენდა.

სამდგილსა ზედა საკუთართათა ხელითა მისის იმპერატ-
რების დიდებულებითა წერილარს:

„აღექსანდრე“

ცარსკო ხელისა შინა,
ლას აგვისტოსის ჩუდე წ.

С Л О В О

Въ день Рождества Пресвятыя Дѣвы, Богородицы.

О вліяніи жизни родителей на жизнь дѣтей.

ВО ИМЯ ОТЦА И СЫНА И СВЯТАГО ДУХА.

Отвѣчая на вопросъ: „почему не скоро явился въ міръ Искупитель?“ Православные Богословы, вмѣстѣ съ св. Отцами, между прочимъ, говорятъ, что не являлось въ мірѣ лица столь чистаго и совершеннаго, отъ котораго могъ бы заимствовать челоуѣчество Божественный Искупитель; что нужно было, чтобы, послѣ нѣсколькихъ поколѣній одно другаго лучшихъ, одно другаго святѣйшихъ, наконецъ отъ праведныхъ Іоакима и Анны родилась Пресвятая Дѣва Марія, которая бы достойна была сдѣлаться вмѣстилищемъ Святѣйшаго святыхъ, Бога—Слова. (а)

Мы не будемъ изслѣдовать этого вопроса; но внимемъ въ мысль, на какую наводитъ этотъ, достойный славы преблагословенной, нынѣ родшейся, Дѣвы, Богородицы, отвѣтъ. Мысль эта слѣдующая: состояніе дѣтей, — не только естественное, или гражданское, но и нравственное, — во многомъ зависитъ отъ ихъ родителей, или: жизнь родителей

(а) Д. Б. Мак. т. 3. стр. 36. — Св. Дим. Рос. Ч. III. стр. 101.

имѣетъ весьма важное вліяніе на дѣтей ихъ. Кому не известна эта истина? Кто не знаетъ, что каждое сѣмя приноситъ плодъ, по роду своему?—что изъ горькаго источника не текутъ воды сладкія?! Но она такъ важна, что нужно, для блага собственнаго и для блага дѣтей,—существовать столь дорогихъ для насъ,—чаще углубляться въ нее; и особенно не неблаговременно это въ наше время, когда многіе мыслящіе умы, вмѣстѣ съ другими вопросами, относящимися ко благу любезнаго Отечества, заняты вопросомъ и о воспитаніи,—о томъ, какъ бы улучшить образованіе юношества, чтобы будущія поколѣнія содѣлать болѣе счастливыми, и болѣе достойными высокаго назначенія, указаннаго человѣку Провидѣніемъ.

Надобно сознаться, что самыя мудрыя улучшенія въ дѣлѣ воспитанія, самыя усердныя попеченія о дѣтяхъ, со стороны воспитателей, не много принесутъ пользы будущимъ поколѣніямъ, если не будутъ дѣятельно заботиться объ этомъ сами родители,—если изъ собственной ихъ жизни не будетъ вытекать благотворнаго вліянія на дѣтей ихъ.

Каково дерево, таковъ и плодъ отъ него. Такъ въ природѣ вещественной; не такъ же ли и въ человѣчествѣ? Въ самомъ дѣлѣ не видимъ ли мы часто, что на дѣтяхъ, въ большей или меньшей степени, отпечатлѣвается образъ ихъ родителей? Но не однѣ только внѣшнія свои черты родители передаютъ дѣтямъ своимъ; они сообщаютъ имъ свою кровь, свои соки и даже нерѣдко,—по тѣсному соединенію души съ тѣломъ,—свои душевныя расположенія. Кто всю жизнь проводитъ въ чувственныхъ наслажденіяхъ; не знаетъ сытости въ нихъ, и чрезъ то нещадно губитъ крѣпость и свѣжесть естественныхъ силъ своихъ и неизбежно приобрѣтаетъ болѣзни, повреждающія все существо его: о, такой отецъ есть первый и самый страшный врагъ

многихъ поколѣній своихъ! Онъ повреждаетъ будущій родъ свой въ его корни. Или, иной и безукоризненно проводитъ жизнь внѣшнюю,—онъ степененъ, и воздерженъ, относительно удовольствій чувственности; но въ душѣ его гнѣзятся внутреннія страсти,—корысть, гнѣвъ, зависть, злость, тщеславіе, честолюбіе,—которыя не даютъ ему покою, безпрестанно волнуютъ кровь его, сушатъ соки и разливаютъ желчь по его внутренности. О, и такой человѣкъ—не менѣе опасный врагъ для дѣтей своихъ! Желчь его переходитъ въ нихъ съ его семенемъ. А что сказать о тѣхъ примѣрахъ, когда иная мать, нося плодъ подъ сердцемъ, совершенно забываетъ объ этомъ?—забываетъ, что своимъ невоздержаніемъ, своею неосторожностію, своимъ тщеславіемъ, своею страстію къ суетнымъ требованіямъ міра и моды, она вредитъ не одной своей жизни, но и жизни своего дитяти, еще не наслаждавшагося жизнью? И какъ часто, въ нашъ просвѣщенный вѣкъ, можно встрѣчать такіе неразумные примѣры! Жалко и тяжело становится на душѣ, когда подумаешь, что неразумныя существа, по одному инстинкту, такъ любятъ дѣтей своихъ, что часто жертвуютъ своею жизнью, для сохраненія ихъ жизни; а тотъ,—кто поставленъ быть владыкою тварей, кому покорны были птицы, скоты, и звѣри, и кому притомъ данъ умъ, постигающій самыя сокровенныя таинства природы,—нерѣдко не хочетъ отказаться отъ какихъ-либо пустыхъ, ничтожныхъ наслажденій, не смотря на то, что чрезъ это существенно вредитъ и себѣ самому и будущему роду своему!

Итакъ вліяніе жизни родителей на дѣтей начинается еще до ихъ рожденія. Но вотъ, новое разумное существо явилось на свѣтъ Божій; наступаетъ новый періодъ бытія его. Младенецъ начинаетъ расти, развиваться; у него раскрывается смыслъ, укрѣпляются тѣлесныя силы. Онъ начи-

наеть разсуждать, дѣйствовать; пріобрѣтаетъ понятія, убѣжденія, склонности и навыки. Какъ много можетъ значить для него, въ это время, жизнь его родителей? Домашняя семья—это—первая сфера, его окружающая. Счастливо дитя, если въ этой сферѣ вѣетъ духъ порядка, добра и правды; если она пропитана благоуханіемъ св. добродѣтели! и на неудобной почвѣ сѣмя, прозябшее,—пустившее изъ земли ростокъ свой, нерѣдко, оживляемое благотворными лучами солнца, орошаемое благовременнымъ дождемъ, производитъ стройный стебель, приноситъ полный колосъ и даетъ плодъ добрый. Но какъ оно—это дитя несчастно, когда раждается въ такой семьѣ, въ которой живетъ не Духъ Божій, но духъ міра; когда родители, на которыхъ оно прежде всего устремитъ смыслящій взоръ свой, которые—первые будутъ помогать развитію его слова и разума,—будутъ первыми образцами для его жизни,—когда эти ближайшія къ нему существа—не вѣрные рабы Христо-вы, не покорные сыны св. Церкви, не безкорыстные слуги Царя и Отечества, но рабы мірской суеты, невольники своихъ страстей, поклонники мамона! Какого ожидать добра отъ дитяти, возрастающаго въ такой семьѣ,—оку-жаемаго такими примѣрами?!..

Правда, для нравственнаго воспитанія людей, поставлены отъ Бога, въ святой Церкви Его, пастыри; ихъ долгъ возвѣщать людямъ Законъ Божій и учить ихъ жить по сему Закону. И многіе изъ нихъ съ полнымъ усердіемъ стараются прояснить христіанамъ ихъ нравственныя обязанности. Въ домахъ, въ школахъ, въ храмахъ Божіихъ они проповѣдуютъ, что цѣль жизни человѣка—Богообщеніе, что средство къ этой цѣли, или путь ко спасенію жизнь крестная, что руководство къ такой жизни—воля Божія, выраженная въ Заповѣдяхъ о любви къ Богу и ближнему. Но слабо прививаются къ сердцамъ людей юна-

го поколѣнія эти спасительныя истины, когда они не видятъ послѣдованія имъ, со стороны людей, достигшихъ совершеннаго возраста, и еще труднѣе для нихъ согласіе на эти священныя правила, когда они видятъ явное противорѣчіе этимъ правиламъ, со стороны лицъ ближайшихъ къ нимъ— ихъ родителей. Въ самомъ дѣлѣ, какъ научить юношу, достойнымъ образомъ, святить дни Господни, когда домашними его эти-то собственно дни и избираются для мірскихъ удовольствій? А между тѣмъ это—одна изъ важнѣйшихъ нашихъ обязанностей;—важна и по предмету своему, какъ обязанность къ Богу, и по значенію своему въ жизни человѣка. Потому что, если бы достойнымъ образомъ, согласно съ уставами Церкви, люди чтили дни Господни, то вѣрьте: Благодать Божія болѣе бы помогала имъ; собственные дѣла ихъ шли бы успѣшнѣй, жизнь ихъ была бы благочестивѣй. Извѣстно, что народы, опередившіе насъ во внѣшнемъ образованіи, превосходятъ насъ и въ соблюденіи этой, общей всѣмъ людямъ обязанности Вѣры; извѣстно также, что они и болѣе насъ успѣваютъ во всѣхъ своихъ дѣлахъ и предпріятіяхъ! Но обратимся еще къ нашему предмету: скажите также, какъ научить юношу, чтобы онъ былъ послушный сынъ Церкви, свято исполнялъ всѣ Ея уставы, когда въ родной семьѣ его не только не соблюдаютъ, но и не знаютъ этихъ уставовъ?! Или научите, какъ расположить его къ христіанскому смиренію, безкорыстному человѣколюбію, искренности и справедливости, степенности и цѣломудрію, когда въ тойже семьѣ, и дѣломъ и словомъ, проповѣдуется, что гордость,—украшаемая впрочемъ именемъ благородной, какъ будто порокъ можно назвать добрымъ,—есть добродѣтель; что, для сохраненія чести, благородный человѣкъ долженъ платить оскорбленіемъ за оскорбленіе; что лесть предъ ближними необходима для успѣха въ жизни; что молодому человѣку

не столько нужно стараться о томъ, чтобы быть скромнымъ и степеннымъ, сколько о томъ, чтобы умѣть нравиться другому полу—и это, послѣднее искусство почитается однимъ изъ лучшихъ качествъ юноши, и пр. и пр?.. Нѣтъ, трудно воспитать молодыхъ людей, чтобы они жили по Евангелію, пока не перевоспитаютъ себя и не станутъ такъ жить тѣ, кои даровали имъ жизнь!

Впрочемъ, сами мы какъ бы ни были худы, мы не желаемъ, чтобы другіе люди были также худы, какъ мы. По крайней мѣрѣ мы никогда не пожелаемъ видѣть своихъ пороковъ въ существахъ близкихъ къ намъ, дорогихъ для насъ. Въ слѣдствіе этой-то вложенной въ насъ Богомъ и еще несовершенно истребившейся въ насъ, ненависти къ явнымъ порокамъ, зло еще не беретъ совершеннаго перевеса надъ добромъ. По этому же нерѣдко бываетъ, что и родители самые порочные — стараются внушить дѣтямъ своимъ нѣкоторыя добрыя правила. Но напрасенъ этотъ трудъ ихъ, если жизнь ихъ не соотвѣтствуетъ внушаемымъ ими правиламъ! Дѣти не будутъ слушать наставленій ихъ. Если же и выслушаютъ; то не примутъ ихъ къ сердцу, не обратятъ себѣ въ правило для жизни. Даже, еслибы и стали жить согласно съ этими наставленіями; то не потому, что это наставленія ихъ родителей, а или потому, что этоже внушаетъ имъ собственный разумъ, или потому, что такъ живутъ другіе, уважаемые ими люди. Слова родителей, — какъ и вообще всѣхъ нравственныхъ воспитателей, — только тогда имѣютъ силу убѣжденія, когда сынъ или воспитанникъ не можетъ сказать учителю своему: *врачу исцѣлися самъ!* Иначе всякое доброе наставленіе ихъ не имѣетъ силы назиданія. Это — свѣтлый лучъ безъ тепла, онъ не живить растенія; или поддѣльный цвѣтъ безъ аромата, пленяя только зрѣніе, онъ не касается внутреннѣйшаго чувства — обонянія; почему такъ? По-

тому что пороки родителей, очевидные для дѣтей, заглушаютъ въ послѣднихъ уваженіе къ нимъ, подрываютъ довѣріе, охлаждаютъ любовь; а безъ этого можно ли имѣть на кого-либо нравственное вліяніе?—Такимъ образомъ противухристіанская жизнь отцовъ и матерей, — несогласная съ св. Евангеліемъ, лишаетъ ихъ, при всемъ ихъ желаніи, возможности быть полезнымъ для нравственной жизни тѣхъ, которые получили отъ нихъ жизнь физическую. —

Но изобразимъ пріятную картину семейства истинно благочестиваго. Супруги, достойно принявшіе вѣнцы въ таинствѣ, освятившемъ брачную жизнь ихъ, даютъ своимъ дѣтямъ жизнь, съ залогомъ силъ естественныхъ и нравственныхъ. Родители,—вѣрные внушеніямъ совѣсти, заповѣдямъ Евангельскимъ, уставамъ Церкви, своему долгу въ быту общественномъ,—примѣромъ своимъ, утверждаютъ духъ благочестія не только въ дѣтяхъ, но и въ домо-чадцахъ, даже во всѣхъ тѣхъ, съ кѣмъ они входятъ въ сношенія. Дѣти такихъ родителей, исполненные любви къ нимъ, почтенія, преданности, охотно повинуются волѣ ихъ, вѣрятъ ихъ внушеніямъ, покорны ихъ наставленіямъ. Безъ труда, безъ особенныхъ чужеземныхъ приставниковъ они воспитываются въ правилахъ благочестія. Мало того, добрая жизнь родителей служитъ для нихъ не только руководствомъ, но и охраною на пути добродѣтели. Мысль, что тотъ или другой поступокъ, противный благочестію, можетъ оскорбить отца или мать, удерживаетъ отъ этого поступка юношу—сына благочестивыхъ родителей. Добрыя правила и убѣжденія родителей для него священны и въ лѣтахъ зрѣлыхъ,—въ его жизни самостоятельной и независимой; онъ хранитъ ихъ до своей смерти и завѣщаетъ своимъ дѣтямъ, потомкамъ, чтобы и они не нарушали ихъ, и не унижали своего рода поведеніемъ, несогласнымъ съ правилами истиннаго Христіанскаго благочестія.

Правда, бывають случаи, что и благочестивымъ родителямъ дѣти, увлекаемые дурнымъ обществомъ, доставляютъ скорбь своимъ поведеніемъ; точно также какъ и происшедшія отъ порочныхъ отцовъ и матерей, по особенному дѣйствию на нихъ благодати Божіей, бывають людьми добрыми и благочестивыми. Но это—исключенія. И притомъ, большею частію, эти заблудшія чада благочестивыхъ родителей, рано или поздно, возвращаются на путь правый; семена добра, вложенныя въ нихъ въ дѣтствѣ, возрастають въ нихъ и приносятъ плодъ свой; точно также какъ и тернія пороковъ, западающія въ душу, съ самыхъ раннихъ лѣтъ, въ быту домашнемъ, не рѣдко, разрастаясь, заглушаютъ собою благодатныя внушенія и благочестивыя расположенія, возникающія въ душѣ нашей; и много нужно усилій и труда, чтобы искоренить ихъ и дать добру одержать перевѣсъ надъ зломъ.

Такъ важно вліяніе жизни родителей на жизнь дѣтей ихъ!

Понимая эту истину, люди давно придумываютъ различныя средства къ тому, чтобы дѣтямъ не соблазняться жизнію своихъ родителей. Есть моралисты, которые совѣтуютъ родителямъ, по крайней мѣрѣ, при дѣтяхъ не дѣлать и не говорить ничего для нихъ соблазнительнаго. Средство по цѣли весьма похвальное; но не благородное само въ себѣ, какъ родъ лицемѣрія. Есть родители, которые, имѣя къ тому возможность, воспитываютъ дѣтей своихъ въ совершенномъ отдаленіи отъ себя, рѣдко, и то въ опредѣленныя минуты, допуская ихъ только къ рукѣ своей. Жалкіе родители! Они лишаютъ себя самыхъ священныхъ и самыхъ пріятныхъ душевныхъ ощущеній, какія знакомы и матерямъ изъ рода существъ неразумныхъ; они отдаляютъ отъ себя самыя сильныя побужденія къ нравственности, какія способны подавать святость и невинность

дѣтскаго возраста; они не доражаютъ, не блюдутъ на глазахъ своихъ самаго высшаго дара Божія, какимъ Господь благословилъ ихъ союзъ супружескій. Еще нѣсколько извинительно такое отношеніе отца къ дѣтямъ, когда онъ мужъ государственнй, — весь преданъ служенію для блага отечества; но никогда и ничѣмъ нельзя извинить такого отдаленія отъ своихъ дѣтей матери, которой существенная обязанность, возлагаемая на нее Богомъ и природою, блюсти дѣтей своихъ, какъ зеницу ока своего. — Жалкіе и дѣти такихъ родителей! Они въ отцовскомъ домѣ живутъ, какъ чужіе; въ родной семьѣ воспитываются, какъ пріемыши, какъ сироты; имѣя отца и мать не испытываютъ ласкъ родительскихъ, и не платятъ имъ за эти ласки своею нѣжностію, своею услужливостію, своею чистою ангельскою любовью; они даже и не знаютъ этихъ чувствъ, общихъ всѣмъ живымъ существамъ. О міръ! о мода! о ваши пагубныя правила и требованія! Какъ безчеловѣчно вы поступаете съ тѣми, кто дѣлается вашею жертвою? Вы истребляете въ нихъ самое первое проявленіе чувствъ человѣческихъ. Еще: были люди — истинные друзья человечества. Вѣчная вамъ память, если не за благо, котораго вы, — какъ люди, не успѣли вполне доставить обществу своими человѣческими учрежденіями, то за тѣ благія намѣренія, какія вы имѣли при этихъ учрежденіяхъ, — для осуществленія которыхъ вы не жалѣли ни здоровья ни покоя! Были — говорю — люди, которые, понимая нравственное поврежденіе современныхъ имъ обществъ, чтобы предохранить отъ него юныя поколѣнія, прибѣгли къ крайней мѣрѣ, — рѣшились совершенно удалять дѣтей изъ домовъ родительскихъ на время ихъ воспитанія. Для сего устроены особенныя заведенія. Поступивъ въ нихъ изъ-подъ крова родительскаго, дитя на нѣсколько лѣтъ лишалось возможности видѣть этотъ дорогой для него кровъ; отпустить оттолѣ дитя въ родную

семью боялись все равно, какъ въ Содомъ или Гоммору... Не будемъ говорить о томъ, какія чувства къ своимъ родителямъ могли воспитать въ себѣ дѣти, живя въ такомъ отчужденіи отъ родной семьи? Какое уваженіе они могли имѣть къ нимъ, когда понимали, что жить дома не безопасно, но крайней мѣрѣ не полезно, для ихъ нравственности? Не будемъ спрашивать и о томъ, не проникла-ли зараза міра и въ эти пріюты чистоты и невинности? не укореняются-ли и здѣсь въ сердцахъ дѣтей, вмѣстѣ съ святыми правилами мѣры, мірскіе предразсудки, суетные обычаи, тщеславіе, любовь къ нѣгѣ и роскоши? Положимъ впрочемъ, что здѣсь во всемъ возможное совершенство; что ничто непристойное, суетное, тѣмъ болѣе нечистое сюда не можетъ имѣть входа. Но эти юныя вещества, здѣсь воспитывающіяся, на вѣкъ ли остаются въ затворѣ? Не должны-ли они, по истеченіи извѣстныхъ лѣтъ, быть выпущены въ то же общество, изъ котораго были исторгнуты? Не повѣтъ-ли на нихъ, и не поразитъ-ли тотчасъ ихъ міръ своимъ тлетворнымъ дыханіемъ? Не возымѣютъ-ли тотчасъ свой обаятельной силы надъ чистыми сердцами ихъ его обольстительные соблазны,—его моды, обычаи, нѣга, роскошь, забавы, удовольствія? И дастъ-ли имъ это, удаленное отъ міра,—гдѣ впрочемъ онѣ или скучаютъ, или мечтаютъ о мірѣ,—воспитаніе ту твердость духа, ту крѣпость разума, ту силу воли, съ которыми они могли бы вступить въ борьбу съ этими соблазнами и выдти изъ этой борьбы побѣдителями?!. Нѣтъ, при всемъ нашемъ уваженіи къ подобнымъ воспитательнымъ учрежденіямъ, мы однакожъ должны сознаться, что ихъ—однихъ недостаточно для того, чтобы достигнуть нравственнаго улучшенія въ будущихъ поколѣніяхъ человѣческихъ! Къ этому самое вѣрное и могущественное средство въ улучшеніи жизни людей современнаго поколѣнія. Всѣ люди живутъ подража-

ніемъ, и болѣе другихъ любятъ подражать неопотныя дѣти. Они способны подражать всему прекрасному, особенно когда образецъ совершенства представляется имъ въ существахъ ими любимыхъ и уважаемыхъ. Итакъ, пусть не только безукоризненная, но и благочестивая жизнь родителей будетъ всегда открыта для нихъ, и это для нихъ будетъ самою лучшею школою благочестія. Пусть сынъ видитъ, какъ отецъ его съ презрѣніемъ отталкиваетъ руку, подносящую ему незаслуженный даръ, и съ любовію простираетъ свою руку къ нищему, чтобы подать ему милостыню; пусть онъ знаетъ, что отецъ его всегда доволенъ своимъ, назначеннымъ ему отъ Бога, положеніемъ и всегда вѣрно исполняетъ свое общественное служеніе; пусть находясь всегда на глазахъ родителей, онъ никогда не замѣчаетъ въ нихъ ни гнѣва, ни вражды, ни скупости, ни расточительности, ни неводержанія; пусть дома ихъ будутъ открыты только для людей честныхъ и благоговѣйныхъ, собирающихся не для празднословія, тѣмъ менѣе для шумныхъ забавъ и раззорительныхъ игръ, но ради христіанскаго общенія и братолюбія, для скромныхъ, искреннихъ, и разумныхъ бесѣдъ о дѣлахъ семейныхъ, хозяйственныхъ, о предметахъ знанія, вѣры и благочестія. Пусть родители никогда не забываютъ святаго долга своего начинать и оканчивать каждый, даруемый имъ отъ Бога, день общею со всѣми своими дѣтьми молитвою; пусть въ дни праздничные они ищутъ не удовольствій и развлеченій въ суетныхъ мірскихъ увеселеніяхъ, а истиннаго душевнаго утѣшенія за христіанскимъ Богослуженіемъ, самоуглубленія и сосредоточенія всѣхъ своихъ мыслей на предметахъ душеспасительныхъ въ храмахъ Божіихъ. Когда мать—христіанка, окруженная своими дѣтьми, въ ночной тишинѣ, предъ иконою Спасителя, при тускломъ мерцаніи лампы, съ горящимъ свѣтильникомъ вѣры и любви въ серд-

цѣ, совершаетъ свою вечернюю молитву; о, тогда самъ Духъ Святой ходатайствуетъ, вмѣстѣ съ нею, воздыханіями неизглаголаными, о счастіи и благочестіи дѣтей ея; небесные Ангелы, которымъ Господь заповѣдалъ хранить дѣтей, невидимо окружаютъ это благочестивое семейство, и вмѣстѣ съ нимъ свою молитву за него возносятъ къ престолу Божію, и премилосердый Богъ внимаетъ имъ, и предуказуетъ этимъ дѣтямъ благой путь жизни,—путь чести и правды, путь истинной доблести. Вотъ истинное средство къ улучшенію будущихъ поколѣній! Не удаленіе отъ дѣтей соблазна, ни отдѣленіе ихъ самихъ отъ соблазна, но очевидный опытъ торжества благочестія надъ соблазномъ, вотъ что можетъ приготовить ихъ къ борьбѣ и къ побѣдѣ всюду разлившихся мірскихъ соблазновъ. Истинно благочестивая христіанская семья, не увлекающаяся соблазнами и предрасудками во злѣ лежащаго міра, но неуклонно слѣдующая путемъ Вѣры и совѣсти,—вотъ самая лучшая и даже несравненная школа для приготовленія людей, достойныхъ своего человѣческаго и даже христіанскаго достоинства; безъ этого никакіе воспитатели, никакое воспитаніе не образуютъ людей, лучшихъ настоящаго поколѣнія; при этомъ самое лучшее образованіе будетъ не первымъ средствомъ для дѣтей къ улучшенію ихъ нравовъ, но лишь легкимъ пособіемъ. Только изъ этой школы,—изъ благочестивой семьи, могутъ выдти истинные патріоты, мудрые правители, мужественные воины, безкорыстные судьи, честные граждане, добрые отцы, нѣжныя матери,—словомъ настоящіе христіане.—

Христіане! родъ человѣческій видимо дряхлѣетъ, разстлѣніе нравовъ увеличивается съ каждымъ днемъ, съ каждымъ часомъ; охлажденіе къ истинному добру и св. Вѣрѣ—всеобщее; умы заняты корыстію и стремленіемъ къ почестямъ, сердца—страстію къ наслажденіямъ чувствен-

нымъ. Подумайте, съ какимъ расположеніемъ многіе исполняютъ обязанности службы, и въ чемъ проводятъ время, свободное отъ этихъ обязанностей?!.. Войдите непримѣтно въ общество молодыхъ людей, воспитанныхъ по всѣмъ правиламъ современной педагогики посмотрите, что тамъ дѣлается, какъ тамъ судятъ, о чемъ говорятъ?.. Но пусть не разоблачаются дѣла темныя, и на нашемъ языкѣ нѣтъ словъ, которыми бы можно было, не возмущая чистаго чувства, описать это времяпровожденіе. —

Время, время намъ остановить потокъ грѣха, разливающейся по лицу всея земли. Для Россіи насталь новый періодъ жизни; въ наши дни ей суждено, совершить свое обновленіе. Ужели же это обновленіе будетъ только внѣшнее? Нѣтъ, съ новыми и обновляющимися узаконеніями намъ нужно обновить и свои нравы, — воскресить въ сердцахъ своихъ преданность къ Вѣрѣ, уваженіе къ святынямъ, вѣрность своему долгу, безкорыстіе, искренность, честность, справедливость, степенность — наше древнее достояніе, украшавшее предковъ нашихъ, и очистить себя отъ обычаевъ, отъ внѣ къ намъ прившедшихъ. — Само Царственное семейство подаетъ намъ примѣръ къ этому; послѣдуемъ за Державнымъ своимъ Руководителемъ, и собою подадимъ примѣръ другимъ нашимъ братіямъ, къ славѣ Господа нашего Іисуса Христа, и ко благу Богохранимой Россіи! — Аминь.

Архимандритъ Викторинъ.

ПРИВѢТСТВЕННАЯ РѢЧЬ

БЛАГОЧИННОМУ МОНАСТЫРЕЙ, АРХИМАНДРИТУ ТАРА-
СЮ, ПРИ ПОСѢЩЕНІИ ИМЪ ДАВИДЪ-ГАРЕДЖІЙСКОЙ
ПУСТЫНИ, СКАЗАННОЕ НАСТОЯТЕЛЕМЪ ОНОЙ АРХИ-
МАНДРИТОМЪ ГРИГОРИЕМЪ.

Знаю моя, и знаютъ мя моя (Іоан. 10, 14), говоритъ великій Пастыреначальникъ и Господь нашъ Іисусъ Христосъ. Значитъ необходимо, чтобы пастыри и пасомые, а тѣмъ наче братія знали другъ друга, поелику на такомъ знаніи основанъ духовный союзъ и единство.

Ты, всечестный отче, подражая тѣмъ словамъ Христо-вымъ, какъ пастырь добрый, хотя знаешь насъ и мы зна-емъ тебя; но по долгу званія своего (*) благоволилъ нынѣ лично посѣтить сію обитель нашу. Благо намъ сіе и желанно! Приди же къ намъ и обрадуй насъ радостію великою, приди и обозри сіи святыя мѣста, гдѣ преподобный отецъ нашъ Давидъ, человекъ небесный и ангель земной, свѣтилъ духовнымъ свѣтомъ и многообразно подвизался.

Се собрана предъ тобою братія сего монастыря. Было время, когда она состояла изъ множества, а нынѣ видится малочисленною и упадшею; но въ этой малочисленности мы утѣшаемся сладкимъ онымъ обѣтованіемъ, которое гласитъ: *не бойся, малое стадо, яко благоизволи отецъ вашъ дати вамъ царство* (Лук. 12, 32).

Тѣмъ болѣе вождельбно намъ твое пришествіе, что безъ лицепріятія признаемъ тебя, всечестный отче. взрос-

(*) т. е. благочиннаго монастырей.

шимъ съ ранняго отрочества въ святынѣ и благодати добраго монашескаго житія. Черезъ тебя познаемъ и мы путь духовнаго преуспѣянія и укрѣпляемся въ любви, въ послушаніи и въ подвижничествѣ. И если видится среди насъ какая либо скудость, то мы непрестанно призываемъ свыше благодать, которая немощная врачуетъ и оскудѣвающая восполняетъ. Удалившись въ сію, пустынь непроходимую и безводную, мы чаемъ здѣсь Бога, спасающаго насъ отъ малодушїя и отъ бури. (Псал. 54, 8. 9).

Соедини же и ты, всечестный отче, святыя твои молитвы съ молитвами насъ недостойныхъ и види въ сію обитель св. Давида поклониться его гробу. Благословенъ ты, грядущій во имя Господне.

Греческая сельская школа на Цалкѣ. (*)

Тифлисской губерніи, тифлискаго уѣзда, въ греческомъ поселеніи—*Цалка*, съ 1858 года существуетъ сельская школа для неграмотныхъ дѣтей Грековъ, переселившихся изъ Турецкихъ владѣній. Она основана, по благословенію Выскопреосвященнѣйшаго Евсевія, архіепископа Эзарха Грузіи, мѣстнымъ приходскимъ священникомъ, Аристархомъ *Теохарі* (изъ грековъ), который для этой доброй цѣли безмездно уступилъ часть собственнаго своего дома, и самъ началъ заниматься обученіемъ дѣтей.

Мысль объ открытіи школы внушена была ея основателю существовающею необходимостію—сообщать дѣтямъ православныхъ Грековъ нравственно-религіозныя понятія, ознакомить ихъ съ роднымъ своимъ языкомъ, а отчасти и съ русскимъ, научить чистописанію и чтенію и пѣнію церковному. Съ этою цѣлью преподаются имъ: катихизисъ, священная исторія, церковное чтеніе и чистописаніе на греческомъ и русскомъ языкахъ, а ариѳметика и нотное пѣніе на одномъ греческомъ языкѣ.—Школу посѣщаютъ, кромѣ

(*) Заботливостію просвѣщенныхъ архиѳастырей Грузіи—экзарховъ во многихъ грузинскихъ приходахъ открыты, въ разныя времена, сельскія школы для обученія дѣтей грамотѣ, но, къ сожалѣнію, редакція не имѣетъ объ нихъ положительныхъ свѣдѣній; а было бы полезно сообщать намъ таковыя, чтобы показать, какъ много могутъ содѣйствовать сельскіе или приходскіе священники распространенію грамотности въ народѣ, и какъ народъ принимаетъ это прекрасное нововведеніе.

дѣтей греческихъ поселенцевъ, и дѣти бѣднѣйшихъ греческихъ священниковъ, обучающіеся дома. Число дѣтей, обучающихся въ школѣ, простирается въ зимнее время до 40, а въ остальное время года до 20.—Содержаніе и учебныя пособія ученики получаютъ отъ родителей. При всемъ томъ нельзя не видѣть и не чувствовать благотворнаго вліянія этого малаго разсадника просвѣщенія на мѣстное греческое населеніе. Въ продолженіе 7-лѣтняго своего существованія школа выпустила болѣе 100 мальчиковъ, достаточно ознакомившихся съ роднымъ своимъ языкомъ, котораго они прежде вовсе почти не знали (ибо Греки, живущіе на Цалкѣ говорятъ по-татарски), и способныхъ занять (и занимаютъ уже) причетническія мѣста при греческихъ церквахъ. Многіе изъ нихъ, въ свою очередь, открыли тоже школы и съ успѣхомъ обучаютъ дѣтей тому, чему сами учились; а до сего времени грамотность такъ мало была распространена между здѣшними греками, что сами священники едва умѣли писать, не говоря уже о знаніи другихъ наукъ, а нѣкоторые даже вовсе не умѣли писать, и за нихъ въ метрикахъ росписывались грамотные міряне.—

Священникъ *Аристархъ Теохарі.*

ВЫСОЧАЙШІЙ РЕСКРИПТЪ,

данный на имя преосвященнаго экзарха Грузіи, архіепископа карталинскаго и кахетинскаго Евсевія.

Преосвященный экзархъ Грузіи, архіепископъ карталинскій и кахетинскій Евсевій.

Долговременное архипастырское служеніе ваше постоянно обращало на себя Наше особенное вниманіе. Ревностно трудясь для благоустройства разноплеменной паствы, вы подвизаетесь и въ великомъ дѣлѣ просвѣщенія полудикихъ племенъ ученіемъ Христовымъ, — симъ надежнѣйшимъ залогомъ ихъ умиротворенія и развитія на поприщѣ гражданственности. По засвидѣтельствованію Его Императорскаго Высочества Намѣстника кавказскаго о таковомъ дѣятельномъ и полезномъ служеніи вашемъ, желая явить новый знакъ благоволенія Нашего, Всемилостивѣйше жалуя вамъ алмазный крестъ для ношенія на клобукѣ.

Поручая Себя молитвамъ вашимъ, пребываю всегда къ вамъ благосклонный.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою написано:

„АЛЕКСАНДРЪ.“

Въ Царскомъ Селѣ,
30 августа 1865 г.

РАЗРЯДНЫЙ СПИСОКЪ

Учениковъ Тифлисской Духовной Семинаріи, составлен-
ный послѣ частныхъ и публичныхъ испытаній, бывшихъ
въ іюнѣ мѣсяцѣ 1865-го года.

ВЫСШАГО ОТДѢЛЕНІЯ.

Разрядъ первый.

<p>1. Василій Петріевъ,
Евстафій Еліевъ,
Александръ Оминъ,
Сергій Чарквіани,
5. Димитрій Барамовъ,
Георгій Мадчаваріа-
ни. Предназначенъ къ посту-
пленію въ духов. акад.</p> | <p>10. Симонъ Исааковъ,
Виталій Джанаевъ,
Николай Инаевъ,
Александръ Ардазіани
Филиппъ Датешидзе.</p> | {
У
в
о
л
е
н
н
ы
в
т
о
п
з
р
х
і
а
т
я
н
о
е |
|---|---|---|

Разрядъ второй.

<p>15. Исаакъ Іордановъ,
Евгеній Пашинъ,
Яковъ Чахнаевъ,
Григорій Русіевъ,
Исаакъ Чахтауровъ,
20. Захарій Гзеліевъ,
Павель Буржанадзе,
Феофилактъ Рома-
новъ,
Ражденъ Деканозовъ,</p> | <p>25. Давидъ Гагуновъ,
Давидъ Утарновъ,
Иванъ Лашхау-
ровъ,
Шіо Циклауровъ,
Петръ Борисовъ,
Иванъ Баларджовъ,
30. Яковъ Т҃аевъ,
Платонъ Хуціевъ,
Антоній Агніевъ.</p> | {
У
в
о
л
е
н
н
ы
в
т
о
п
з
р
х
і
а
т
я
н
о
е |
|---|--|---|

Разрядъ третій.

Өома Хахановъ,

Василій Паркадзе,

Вольно-слушавшіе :

35. Василій Курдюмовъ,

Петръ Гиричь.

Эти послѣдніе два ученика могутъ быть причислены ко второму разряду.

СРЕДНЯГО ОТДѢЛЕНІЯ.

Разрядъ первый.

1. Георгій Иосселиани,
Николай Цхветадзе,
Теймуразъ Лежава,
Лазарь Туріевъ,

5. Михаилъ Гургенид-
зе,
Давидъ Датошви-
ли,
Григорій Зедгинид-
зе,

Александръ Балуевъ,
Николай Мтвареловъ,

10. Михаилъ Лазаревъ,
Дариспанъ Гамба-
шидзе,

Иванъ Нахуцаровъ,
Александръ Метани-
евъ,

Михаилъ Мадчавари-
ани.

Переводятся

въ высшее

Разрядъ второй.

15. Арсеній Пашинъ,
Леонтій Гургенидзе,
Иродіонъ Чехуровъ,
Николай Дедаберовъ,
Николай Вардіевъ,

20. Андрей Едиловъ,
Өома Касрадзе,
Михаилъ Хетагуровъ,
Владиміръ Инановъ,
Давидъ Цхададзе,

25. Захарій Цаголовъ,
Константинъ Самтли-
скудовъ,
Николай Бальбуциевъ,

Виссаріонъ Буидзе,
Иванъ Шіуковъ,

30. Захарій Яевъ,
Михаилъ Давидовъ,
Ермолай Едиловъ,
Гавріиль Еліосидзе,
Мовсей Тиниковъ.

35. Симонъ Квицаридзе,
Иванъ Чхенкели,
Давидъ Одишелидзе,
Алексѣй Цхададзе,
Константинъ Тукаевъ

40. Кирилль Гатевъ.

отдѣленіе

Семинаріи.

Предназначаются къ пер. въ выс. отд. сем., если выдержатъ экз., котораго они, въ минувшемъ году за болѣзнію не держали.

Разрядъ третій.

Соломонъ Имерли- швили, Давидъ Гулабовъ, Кирилль Мекана- ровъ, Михаиль Цаголовъ, 45. Соломонъ Тушмеловъ Иродіонъ Нанабовъ,	50. Георгій Зараховъ. Николай Минадзе, Захарій Чахатовъ, Леванъ Абазадзе.	Оставаются въ томъ же классѣ для усовершен- ствованія. { За малоуси. исключают- ся изъ Семи- наріи.
---	--	---

НИЗШАГО ОТДѢЛЕНІЯ.

Разрядъ первый.

1. Иванъ Цвѣтковъ, Николай Цискаровъ, Александръ Цвѣтковъ Платонъ Логадзе, 5. Ефремъ Одшелидзе, Симонъ Лаперовъ, Савва Кокоевъ, Тарасій Матиковъ,	10. Георгій Сидамоновъ, Лазарь Абрамовъ, Іеремія Кубаніевъ, Григорій Лашхауровъ Зурабъ Джіоевъ, 17. Софроній Мсхрикад- зе.	Пере- водятся въ среднее от- де.
--	--	---

Разрядъ второй.

Михаилъ Циклауровъ Борисъ Туаевъ, Елеазаръ Сикоевъ, Діонисій Пурцеладзе, 20. Аггей Мамитовъ, Давидъ Суладзе, Димитрій Григорьевъ Георгій Мревловъ, Михаиль Жамутовъ, 25. Ѳедоръ Хуціевъ, Иванъ Еліозовъ, Андроникъ Канделаки Иванъ Борисовъ, Ростомъ Сикоевъ, 30. Георгій Надировъ.	Спиридонъ Джугели, Констант. Жукаевъ, Илья Мгалобеловъ, Георгій Сисауровъ, 35. Мина Петріа-швили, Григорій Мгебриевъ, Симонъ Индуевъ, Илья Деканозовъ, Давидъ Барнабовъ. 40. Андрей Ваханія. Давидъ Насрадзе. Іосифъ Шарабидзе. Михаиль Габѣевъ. Иванъ Цицкіевъ, 45. Филиппъ Агладзе.	дѣленіе Се- минаріи. { Предназ. къ пер. въ сред. отд. Сем., ес- ли выдер. экз.
---	---	---

Разрядъ третій.

Мовсей Джугели,	Александръ Кандела-	Оставаются
Александръ Хетагу-	ковъ,	
ровъ,	Григорій Санакоевъ,	въ томъ же
Спиридонъ Джинжи-	Михаилъ Дидебулид-	
хадзе,	зе,	классъ для
Гавриилъ Софромадзе	Александръ Кавка-	
50. Михаилъ Беріевъ,	сидзе,	усовершен-
Христофоръ Зараповъ	60. Христофоръ Чаркви-	
Александръ Андриа-	ани.	ствованіе
новъ,	Иванъ Хеладзе,	
Петръ Хирселовъ,	Давидъ Цоцколау-	За малоусп.
Іосифъ Хатіевъ,	ровъ,	
55. Спиридонъ Касрадзе,	63. Гавриилъ Амირанидзе.	ся изъ Семи-
		наріи.

СОДЕРЖАНІЕ:

- I. Слово въ день Рождества Пресв. Богородицы....
 - II. Привѣтственная рѣчь благочинному монастырей....
 - III. Греческая сельская школа....
 - IV. Высочайшій рескриптъ на имя Экзарха Грузин....
 - V. Разрядный списокъ учениковъ тифлисской Семинаріи. (Прилагается особо).
-

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ.

ТИФЛИСЬ, 30-го сентября 1865 г.—Печатано въ типографіи
МЕЛИКОВА и К^о.

Приб. къ № 3-му Груз. Дух. Вѣстника.

СОДЕРЖАНІЕ

ГРУЗ. ОТДѢЛА:

- I. Краткая Свящ. Исторія В. и Н. завѣта. Съ русск. *Александра Фомина*. (окончаніе).
 - II. Древнее сказаніе о рожденіи Пресв. Богородицы. Съ русск. *Прот. Г. Гамрекелова*.
 - III. Поученіе о Молитвѣ Господней. Съ русск. *Свящ. П. Иманадзе*.
 - IV. О богослужебныхъ книгахъ грузинской Церкви. *І. С.*
 - V. Привѣственная рѣчь благочинному монастырей, Архим. *Тарасію. Архим. Григорія*.
 - VI. Слово въ день Воздвиженія честнаго Креста Господня. *Свящ. Д. Чрелаева*.
 - VII. Высочайшій рескриптъ на имя Экзарха Грузіи
-

ს ტ ა ტ ი ე ბ ი

ს ე კ ტ ე მ ბ რ ი ს წ ი გ ნ ი ს ა :

- I. მოკლე ადვილასანმენელი ისტორიის ყრმთათაჲს. ალ. ჭ რ მ ი ნ ი ს ა.
- II. მოთხრობა შობისათჲს ყოვლად-წმიდისა ღმრთისაჲმშობლისა. რუს. დეკ. გ. გ ა მ რ ე კ ე ლ რ ი ს ა
- III. ჭსწავლა ლოცვისათჲს უფლისა. რუს. მღ. ვ. ი მ ნ ა ძ ი ს ა
- IV. მოკლე ისტორიული განხილვა საეკლესიო წიგნთა ქართულთა ეკლესიისა. ი. ს.
- V. შესძიოთი მოკითხჲს მონასტრების ბლადოჩინისა, აწხიმ. ტაჩხისა. აწხიმ. გ რ ი გ რ ი ს ა.
- VI. სიტყჲს დღესა ჯჲსრის ამაღლებისსა მღ. დ. ჭ რ ე ლ ა ე კ ი ს ა.
- VII. უმაღლესი რესკრიპტი საქართულთა ექსარხისის სასულზედ.

რედაქტორი ჭ გამომცემი: მადისტერი, მღჲდელი გ ი რ გ ი ს ე ლ ი ძ ე

Редакторъ и издатель: Священникъ, магистръ *Георгій Хелидзе*.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 30-го сентября 1865 года.
Цензоръ *Г. Сулхановъ*.